

AÇLIK GREVLERİ İZLEME ve TAKİP MERKEZİ KOORDİNASYONU RAPORU

03 Nisan 2024

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI

AÇLIK GREVLERİ İZLEME VE TAKİP MERKEZİ KOORDİNASYONU RAPORU

3 Nisan 2024

İçindekiler

1 GİRİŞ	4
2 RAPORUN AMACI	4
3 YÖNTEM	4
4 HAPİSHANE ZİYARETLERİNDE MAHPUSLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELERDE AKTARILAN HAK İHLALLERİ	5
4.1.1 AFYON/BOLVADİN T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	5
4.1.2 AHLAT T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	5
4.1.3 AKHİSAR T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	6
4.1.4 AKSARAY T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	6
4.1.5 ANTEP H TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	6
4.1.6 ANTEP/ISLAHİYE T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	7
4.1.7 BAKIRKÖY KADIN KAPALI HAPİSHANESİ	7
4.1.8 BAYBURT M TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	8
4.1.9 BODRUM S TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	8
4.1.10 BOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	10
4.1.11 BURHANİYE T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	11
4.1.12 DENİZLİ T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	12
4.1.13 DİYARBAKIR 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	12
4.1.14 DİYARBAKIR 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	12
4.1.15 DİYARBAKIR KADIN KAPALI HAPİSHANESİ	13
4.1.16 EDİRNE F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	13
4.1.17 ELAZIĞ 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	14
4.1.18 ELAZIĞ 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	14
4.1.19 EREĞLİ YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	14
4.1.20 ERZİNCAN KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU	14
4.1.21 ERZİNCAN L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU	15
4.1.22 ERZİNCAN T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU	15
4.1.23 ERZURUM/DUMLU 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	16
4.1.24 ERZURUM/DUMLU 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	18
4.1.25 ERZURUM/OLTU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	19
4.1.26 ESKİŞEHİR H TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	20
4.1.27 GEBZE KADIN KAPALI HAPİSHANESİ	21
4.1.28 GİRESUN/ESPIYE L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	21
4.1.29 İĞDIR S TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	21
4.1.30 İZMİR/KIRIKLAR 1 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	22
4.1.31 İZMİR/KIRIKLAR 2 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	22
4.1.32 İZMİR/MENEMEN T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	23
4.1.33 İZMİR/ŞAKRAN 1 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	23
4.1.34 İZMİR ŞAKRAN 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	24
4.1.35 İZMİR/ŞAKRAN 3 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	25
4.1.36 İZMİR/ŞAKRAN 4 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	25
4.1.37 İZMİR/ŞAKRAN KADIN KAPALI HAPİSHANESİ	26

4.1.38	KANDIRA 1 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	27
4.1.39	KANDIRA 2 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	27
4.1.40	KAYSERİ/BÜNYAN 1 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	28
4.1.41	KAYSERİ/BÜNYAN 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	28
4.1.42	KAYSERİ/BÜNYAN KADIN KAPALI HAPİSHANESİ	28
4.1.43	KEPSUT L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	29
4.1.44	KONYA/SEYDİŞEHİR T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	29
4.1.45	MALATYA/AKÇADAĞ T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	29
4.1.46	MALTEPE L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	29
4.1.47	MANİSA T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	30
4.1.48	MARMARA 2 NOLU L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	31
4.1.49	MARMARA 3 NOLU L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	31
4.1.50	MARMARA 5 NOLU L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	32
4.1.51	MARMARA KAPALI HAPİSHANESİ	33
4.1.52	OSMANİYE 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	33
4.1.53	ÖDEMİŞ T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	34
4.1.54	PATNOS L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	35
4.1.55	RİZE/KALKANDERE L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	37
4.1.56	SAMSUN/BAFRA T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	38
4.1.57	SAMSUN/KAVAK S TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	38
4.1.58	SİNCAN 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	41
4.1.59	SİNCAN 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	41
4.1.60	SİNCAN KADIN KAPALI HAPİSHANESİ	42
4.1.61	TARSUS 1 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	42
4.1.62	TARSUS 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	42
4.1.63	TARSUS 3 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	43
4.1.64	TARSUS KADIN KAPALI HAPİSHANESİ	43
4.1.65	TEKİRDAĞ 1 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	43
4.1.66	TEKİRDAĞ 2 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	44
4.1.67	TEKİRDAĞ 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	44
4.1.68	TOKAT T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	44
4.1.69	TRABZON/BEŞİKDÜZÜ T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	45
4.1.70	URFA 1 NOLU T KAPALI HAPİSHANESİ	46
4.1.71	URFA 2 NOLU T KAPALI HAPİSHANESİ	46
4.1.72	ÜMRANİYE T KAPALI HAPİSHANESİ	47
4.1.73	VAN F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	47
4.1.74	VAN YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ	48
4.1.75	YOZGAT 1 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	48
4.1.76	YOZGAT 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ	49
5 AÇLIK GREVLERİ İLE İLGİLİ TESPİT VE GÖZLEMLERİMİZ		49
6 SONUÇ VE ÖNERİLER		50

1 GİRİŞ

Hapishanelerde

Türkiye hapishanelerinde uzun bir süredir tecrit uygulamaları, işkence ve kötü muameleler, sürgünler, keyfi disiplin cezaları, mahpusların sağlık sorunlarının zamanında ve etkili bir şekilde çözülmemesi, ağır hasta mahpusların tedavi edilmemesinin yanı sıra hapishanelerde hücrelerde tutulmaları, idari gözlem kurulu kararları ile mahpusların tahliyelerinin engellenmesi, infaz yakmalar, hapishanelerin kötü fiziki yapısı ve koşulları gibi sıralayabileceğimiz hak ihlalleri artarak devam etmektedir. Gerek bu genel sorunların gerekse başta İmralı F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda süregelen tecridin sonlandırılması ve Kürt meselesine demokratik çözüm talebiyle ülke genelinde farklı hapishanelerde tutulan birçok mahpus, 27 Kasım 2023 tarihinde, süreli dönüşümlü açlık grevi eylemlerine başladıklarını duyurmuşlardır.

Yaşanan bu gelişme üzerine Merkezi Açlık Grevleri İzleme Takip Koordinasyonu kurulmuştur. Açlık grevleri başladıktan hemen sonra mahpusların bizzat, vekilleri veya aileleri tarafından açlık grevleri izleme ve takip koordinasyonu bileşenlerine yapılan başvurulara istinaden, kurumlar tarafından açlık grevlerinin izlenmesi, mahpus taleplerinin öğrenilmesi ve greve giren mahpusların sağlık durumlarının izlenmesi bakımından hapishane ziyaretleri yapılmış, mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş, gerçekleştirilen bu görüşmeler neticesinde tespit edilen hususlar rapor haline getirilmiştir.

Açlık grevinin başlamasından bugüne kadar tespit edebildiği kadarıyla 91 hapishanede en az 1997 mahpus açlık grevi eylemi yapmıştır. Açlık grevleri en az 5 en fazla 15'er günlük periyotlarla gerçekleştirilmiştir.

2 RAPORUN AMACI

Türkiye hapishanelerinde başlayan açlık grevlerinin izlenmesi, grevler yönünden yaşanan temel hak ve hürriyetlere ilişkin ihlallerin tespiti, yetki ve sorumluluğu olan merci ve kurumların bu ihlallerin sonlandırılmasına yönelik harekete geçmelerini sağlamak, ihlallere ilişkin etkili soruşturma yürütülmesine katkı sağlamak ve kamuoyunun dikkatine sunmaktır.

3 YÖNTEM

Bu raporda avukatlar tarafından hapishanelerde gerçekleştirilen ziyaretler dışında mahpusların aileleri ile yapılan telefon görüşmelerinden ve mahpusların avukatlarına gönderdikleri mektuplardan edinilen bilgiler kullanılmıştır.

4 HAPİSHANE ZİYARETLERİNDE MAHPUSLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELERDE AKTARILAN HAK İHLALLERİ

4.1.1 AFYON/BOLVADİN T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

H.K. ile 15.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Açlık grevine girenlerin, ilk olarak kurula çağrılıp açlık grevine girilmemesi için ikna edilmeye çalışıldığını, ikna başarısız olunca soruşturma açılıp eşyalarıyla birlikte hücreye konulduklarını,
- Açlık grevi bittikten sonra odalarına geri götürüldüklerini,
- Doktor kontrolünün her gün olduğunu, ancak doktor odaya gelmeyip, muayenenin revirde gerçekleştiğini,
- İaşenin ilk başlarda verilmediğini, daha sonra 5 paket meyve suyu, 5 kutu bal, karbonat, 1 pet bardak şeker, 2 limon, 1 yemek kaşığı kadar da tuz verildiğini aktarmıştır.

4.1.2 AHLAT T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslardan V.Ö. ve R.A. ile Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların 1'er kişi olacak şekilde,10' ar günlük dönüşümlü açlık grevine girdikleri,
- Açlık grevi yapan mahpuslara verilmesi gereken limon, tuz, şeker, su gibi zorunlu gıda malzemelerinin karşılandığı,
- Meyve suyu, yoğurt vb. ürünlerin verilmediği,
- Açlık grevi yapan mahpuslara B1, B6 ve B12 den oluşan vitamin kompleksinin (Tribeksol) ücreti kendileri tarafından karşılanmak kaydıyla günlük verildiği, 250 mg olduğu,
- Açlık grevi yapan mahpusların tansiyon, kilo, satürasyon ve nabız ölçümlerinin gardiyanlar tarafından düzenli olarak yapıldığı ancak şeker ölçümlerinin ise mahpusların talebi halinde yapıldığı,
- İdarenin ve infaz koruma memurlarının açlık greviyle birlikte tutumlarının sertleştiği ve hapisanede baskıların arttığı, koğuş aramalarının sıklaştığı ve infaz koruma memurlarının provokatif davranışlarda buldukları,
- Sadece açlık grevi yapan mahpusların talep etmeleri halinde revire çıkarıldığı, diğer mahpusların ise 3 aydır revire ve hastaneye götürülmedikleri, hasta mahpusların tedavilerinin sağlanmadığı, olası bir sevk de ise kelepçeli olarak götürüldükleri,
- Pandemi süreci bitmiş olmasına rağmen mahpusların spor ve sosyal aktivitelerinin yapılmasına izin verilmediği ve halen tecrit koşullarının uygulandığı aktarılmıştır.

E. K. ile 09.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 10'ar günlük aralıklarla birer kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevi yaptıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığını ve sosyal etkinlikler başta olmak üzere atölye ve spor faaliyetlerinden men edildiğini aktarmıştır.

4.1.3 AKHİSAR T TİPİ KAPALI HAPİŞHANESİ

Mahpuslarla 23 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinde açlık grevi eylemine başlanıldığı,
- Açlık grevi eylemlerinin 3 gün süreli ve dönüşümlü olarak yapıldığı,
- R.Ç. ve S.G. isimli mahpusların açlık grevi eylemini bitirdikten sonra hapisaneden sürgün edildikleri,
- Açlık grevi yapan mahpuslara, hapisane idaresi tarafından tuz, şeker ve karbonat verildiği ancak vitamin verilmediği,
- Açlık grevindeki mahpusların doktor tarafından takip edildikleri, kan tahlili ve tansiyon takibi yapıldığı aktarılmıştır.

4.1.4 AKSARAY T TİPİ KAPALI HAPİŞHANESİ

Mahpuslarla 14.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine 27 Kasım 2023 tarihinde başlandığı,
- Şu ana kadar biri tutuklu diğeri hükümlü koğuşundan olmak üzere iki mahpus tarafından, 10'ar günlük periyodlar halinde, dönüşümlü olarak sürdürüldüğü,
- Açlık grevi yapan kişilerin tek kişilik hücrelere alındığı ve kendilerinden 10 gün boyunca haber alınmadığı aktarılmıştır.

4.1.5 ANTEP H TİPİ KAPALI HAPİŞHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların açlık grevine başladıklarını ilan ettikten ve ilk 10 günlük süreç tamamlandıktan sonra hapisane idaresince haklarında disiplin soruşturması başlatıldığı ve bu kapsamda savunmaları talep edildiği ancak herhangi bir savunma vermedikleri,
- Süreç boyunca hapisane idaresinin mahpusların günlük kilo, tansiyon, şeker gibi kontrollerinin yaptırıldığı,
- Gıda olarak meyve suyu, limon, şeker, tuz ve karbonat verildiği,
- Açlık grevini sonlandıran mahpusların talep ettikleri besinlerin verildiği aktarılmıştır.

4.1.6 ANTEP/ISLAHİYE T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla, Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların açlık grevi kararı aldıktan sonra hapishane idaresinin açlık grevinde olan mahpusu hücreye alma ihtimallerine karşın, toplu bir şekilde açlık grevi başlattıklarını, ancak hapishane idaresinin bundan ötürü 5 mahpusu gereksiz keyfi şekilde tekli hücrelere aldığını,
- Açlık grevinin ilk dört gününde aileleri ile iletişim kuramadıklarını, normal şartlarda aileleri ile telefon görüş günü olmasına rağmen bu haklarının elinden alındığını ancak grevin beşinci gününde aileleri ile iletişim kurabildiklerini,
- Açlık grevi sürecinde tuz, su, limon ve şeker verildiğini, bu süreçte herhangi bir tıbbi kontrol, ölçüm ve tartım işleminin yapılmadığını,
- Açlık grevinin 06.12.2023 günü akşam saatlerinde sonlandırdıklarını ancak idarenin buna rağmen akşam yemeğini kasıtlı olarak vermediğini,
- Açlık grevi sürecinde çok fazla kilo kaybı yaşadıklarını ve karın bölgelerinde şişkinlik olduğunu halen normal gıda ile beslenemediklerini (yoğurt, çorba gibi sıvı besinleri tüketebildiklerini) aktarmışlardır.

4.1.7 BAKIRKÖY KADIN KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 27 mahpusun olduğunu, toplamda 9 -10 kişi olmak üzere açlık grevine (B3) koğuşundan 1, (B4) koğuşundan ise 1 kişinin 10 gün süreyle katılacağını,
- İdareye açlık grevine başlanıldığının bildirimi yapılır yapılmaz disiplin cezası tebliğ edildiğini,
- Revirde bulunan doktorun 7 yıldır hapishanesinde görev yaptığını, uzun bir zamandır zaten sağlıklı ve verimli bir hizmet alamadıklarını, açlık grevi sürecinde de revire gitmediklerini grev bitiminde sağlık kontrolü yapıldığını,
- Mahpuslara yaklaşık 50 gr tuz, 100 gr şeker, 1 limon verildiğini, bu takviyelerin de açlık grevinin beşinci gününden itibaren verilmeye başlandığını,
- Açlık grevini sonlandıran mahpusa sadece ilk gün patates haşlaması, sütlaç ve çorba verildiğini, ancak diğer günler verilmediğini, mahpusların kendi imkanlarıyla öğünler oluşturmaya çalıştıklarını,
- Açlık grevine başlanıldığına ilişkin Adalet Bakanlığı, hapishane idaresi, TBMM'ye bildirimde bulunulduğunu, hapishane idaresine İmralı Hapishanesine sevk edilme talebinde bulunulduğu ancak hapishane idaresi talebi işleme koymadan sevk talebinde 3 farklı hapishanenin belirtilmemesini gerekçe göstererek reddettiğini, bu kez mahpuslar tarafından İmralı Hapishanesinde 3 farklı yer seçildiğini, İmralı F tipi Hapishanesi, İmralı E Tipi, İmralı (hatırlayamadı) olacak şekilde 3 farklı yer olacak şekilde sevk talebinde bulduklarını, ancak hapishane idaresi tarafından bir cevap verilmediğini, açlık grevi süresince sevk taleplerinin devam edeceğini aktarmışlardır.

4.1.8 BAYBURT M TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslardan G. K. ve F.B ile Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların birer kişi olarak 10' ar günlük periyotlarda dönüşümlü açlık grevine girdiklerini,
- Açlık grevine yapan mahpuslara verilmesi gereken limon, tuz, şeker, yoğurt gibi zorunlu gıda malzemelerinin verildiğini,
- Meyve suyu gibi ürünlerin mahpusların kendilerinin temin ettiklerini, idare tarafından verilmediğini,
- Hapishane idaresinin mahpusların su ihtiyaçlarını karşılamadığını, musluk suyunun çok kireçli olmasından dolayı içilemediğini ve mahpusların su ihtiyaçlarını kantinde satın alma yoluyla karşıladıklarını ve bu durumun çok fazla bir maliyetinin olduğunu,
- Açlık grevine giren mahpuslara B1, B6 ve B12 den oluşan vitamin kompleksinin (Tribeksol) verilmediğini,
- Açlık grevi yapan mahpusun tansiyon, kilo, saturasyon ve nabız ölçümlerinin her gün düzenli olarak yapılmadığını, kilo ölçümünün grevin ilk ve son günü yapıldığını, söz konusu ölçümlerinde sağlık personeli tarafından koğuş kapısının önüne gelmek suretiyle yapıldığını, grev yapan mahpusların revire götürülmediğini,
- İdarenin ve infaz koruma memurlarının açlık greviyle birlikte tutumlarının sertleştiği ve hapishanede baskıların arttığı, koğuş aramalarının sıklaştığı ve infaz koruma memurlarının provokatif davranışlarda buldukları,
- Açlık grevine yapan mahpuslara hapishane idaresi tarafından disiplin soruşturması başlatıldığını ve 1 ay kurumun kültürel ve spor etkinliklerine katılmaktan yoksun bırakıldığını aktarmışlardır.

4.1.9 BODRUM S TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpusla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27.11.2023 tarihinden bu yana süreli dönüşümlü şekilde açlık grevi yapıldığını, açlık grevinin başlangıçta iki kişi 5'er gün şeklinde olduğunu, yaklaşık 10 gündür ise tek kişinin 5 günlük açlık grevine girmesi şeklinde devam ettiğini,
- Şu anda G.T.'nin açlık grevinde olduğunu,
- 4 Aralık 2023 tarihinden 29 Aralık 2023 tarihine kadar 2 mahpusun dönüşümlü ve 5'er günlük süreli olacak şekilde açlık grevine girdiklerini, 29 Aralık 2023 tarihinden itibaren 1 mahpusun dönüşümlü ve 5'er günlük süreli olacak şekilde açlık grevine gireceğini,
- Açlık grevi eylemine giren mahpuslara disiplin soruşturması açıldığını, disiplin soruşturmalarına itiraz ettiklerinde İnfaz Hakimliği'nde savunmalarını anadilleri olan Kürtçe dilinde yapmak istediklerini ancak, kendilerine tercüman da getirilmediğini, savunmalarını anadillerinde yapmalarına izin verilmediğini bu nedenle savunma yapamadıklarını,

- Şu ana kadar 4 mahpusun İnfaz Hakimliği'ne savunma vermek üzere SEGBİS ile mahkemeye çıkarıldığını, henüz kararlarının gelmediğini,
- Kendisinin 29 Aralık 2023 tarihi olan görüşme tarihi itibarıyla idareye dilekçe verdiğini ve 5 günlük açlık grevi eylemine başladığını, kilo, nabız ve tansiyon ölçümlerinin yapılmadığını, kan tahlili alınmadığını, idare tarafından işlerinin henüz verilmediğini,
- Açlık grevinde yaklaşık olarak günlük 1 bardak tuzlu ayran, 3 bardak meyve suyu, 3 bardak kahve ve içebildikleri kadar çay içtiklerini, bunları kendilerinin kantinden temin ettiklerini,
- Açlık grevinde kendilerine saf B1 vitamini verilmediğini, B Kompleks şeklinde vitaminlerin de verilmediğini aktarmıştır.

Mahpuslarla 23 Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 4 Aralık 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemlerinin ilk başlangıçta ikişer kişi olmak üzere 5 gün süreli ve dönüşümlü olarak başladığını ancak, 26 Aralık 2023 tarihinden itibaren birer kişi tarafından 5 gün süreli ve dönüşümlü olacak şekilde eyleme devam ettiklerini,
- Açlık grevi yapan mahpuslara disiplin soruşturması açıldığını,
- Disiplin soruşturmalarına itiraz ettiklerinde İnfaz Hakimliği'nde savunmalarını anadilleri olan Kürtçe dilinde yapmak istediklerini ancak, kendilerine tercüman da getirilmediğini, savunmalarını anadillerinde yapmalarına izin verilmediğini, bu nedenle savunma yapamadıklarını,
- Kilo, nabız ve tansiyon ölçümlerinin yapılmadığını, kan tahlili alınmadığını,
- İdare tarafından işe olarak mahpusların kimisine günlük 2 tane kapalı pet bardakta su ve 2 tatlı kaşığına yakın toz şeker verildiğini, başka bir şey verilmediğini, kimi mahpusa da her gün 1 lt hazır su, bir yemek kaşığı tuz, bir yemek kaşığı şeker, 1 yemek kaşığı karbonat verildiğini, ancak talep edilmesine rağmen hiç kimseye limon, meyve suyu verilmediğini,
- Açlık grevi yapan mahpusların nabız, kilo vb. ölçümleri için revire çağrıldığını, odalarında bu ölçümlerin yapılmasını talep ettiklerini ancak bu taleplerinin karşılanmadığını,
- Açlık grevi yapan mahpusların yaklaşık olarak günlük 1 bardak tuzlu ayran, 3 bardak meyve suyu, 3 bardak kahve ve içebildikleri kadar çay içtiklerini, bunları kendilerinin kantinden temin ettiklerini,
- Açlık grevi yapan mahpuslara saf B1 ya da B Kompleks şeklinde vitamin verilmediğini,
- Açlık grevinde olan mahpusların koşullarında kişisel ihtiyaç ve bakımlarını kendilerinin yaptıklarını aktarmışlardır.

4.1.10 BOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede yaklaşık 130 siyasi mahpus bulunmakta olup tüm mahpuslar 3'erli odalarda kaldığını,
- Mahpusların 5'er günlük 3'er kişilik gruplar halinde süreli dönüşümlü açlık grevi yaptıklarını, ancak mahpuslar açlık grevi süresini 5 günden 10 güne kadar arttırabileceklerini, bu durumda 35-60 arası mahpusun açlık grevine katılacağını öngördüklerini, koşullu salıverilme tarihine 2 yıl ve daha az kalanlar ile kronik sağlık sorunları olan mahpuslar açlık grevine girmeyeceğini, açlık grevine girecek olan mahpusların büyük çoğunluğu 2018-2019 yılında 87-130 gün arası değişen uzun süreli açlık grevlerine girdiklerini; 1. Grup: E. T., R. R. K. (A. K.) ve U. D. şeklinde (27 Kasım-1 Aralık 2023 tarihleri arası) olduğunu; 2. Grubun, M. A., Ö. K. ve Y. Ç. şeklinde (2-6 Aralık 2023 tarihleri arası) olduğunu; 3. Grubun: A. G., A.T. ve F. K. şeklinde (7-11 Aralık 2023 tarihleri arası) olduğunu,
- Hapishane idaresi ile görüşmelerin genelde hapishane idaresinin tutumu nedeniyle olumsuz geçtiğini, açlık grevi özelinde hapishane idaresi ile herhangi bir görüşme olmadığını,
- Açlık grevine ilk başlayan grubun odalarına 2. Gün (28/11/2023 tarihinde) baskın yapıldığını, bu baskın neticesince 1 saati aşkın süre detaylı arama yapıldığını,
- Tüm yazı, dergi, kitap, mektup, dergi vb. her türlü yazılı dokümana ve kişisel eşyalara el konulduğunu ve geri getirilmediğini, hali hazırda da bu dokümanlar ve eşyalar hakkında bir karar verilmediğini,
- Açlık grevi başladıktan sonra cezası ağırlaştırılmış müebbet olan siyasi mahpusların havalandırma sürelerinin 4 saatten 1 saate düşürüldüğünü,
- Açlık grevine başlayan U.D.'nin odasının, isteği dışında değiştirildiğini, U. D.'nin daha önce oda değişim talebi olmasına rağmen bu talebi karşılanmadığını, ancak bu kez istemediği bir odaya yönelik oda değişimi yapıldığını, U.D.'nin oda değişimi ile aynı gün henüz açlık grevinde olmayan başkaca siyasi mahpusların (M. A., M.Ç., R.Y.) da odalarının rızaları dışında değiştirildiğini, 05/12/2023 tarihinde de R.A.'ın odası rızası dışında değiştirildiğini, siyasi mahpusların genel olarak oda değişim taleplerinin yerine getirilmediğini, ancak kendi talepleri dışında oda değişimlerinin yapıldığını,
- Gardiyanların, aramalar esnasında odada bulunanların gıda malzemelerinin açlık grevi için stoklandığını (Açlık grevinde bunları yiyorsunuz vs. gibi söylemler) iddia ederek mahpusları tahrik etmeye ve tartışmaya çekmeye zorladıklarını,
- Açlık grevine yapan her mahpus hakkında disiplin soruşturması başlatılmadığını,
- Hapishane görüşmesinin yapıldığı 06/12/2023 tarihi itibarıyla açlık grevine başlayan ilk iki grubun (6 kişinin) savunmasının alındığını, savunmaların Kürtçe ve sözlü verilmek istenildiğini, ancak Kürtçe tercüman sağlanmadığından sözlü savunma yapılamadığını, bundan kaynaklı olarak mahpuslar savunmalarını

(Kürtçe tercüman sağlanmadığından sözlü savunma imkanını kullanamadıkları ve açlık grevine ilişkin taleplerini içerir şekilde) yazılı olarak verdiklerini,

- Hapishane görüşmesinin yapıldığı 06/12/2023 tarihi itibarıyla açlık grevlerine ilişkin başlatılan disiplin soruşturmaları neticesinde verilmiş bir ceza veya başka kararın henüz bulunmadığını,
- Herhangi bir sağlık çalışanın açlık grevi süresince açlık grevinde bulunan mahpusların sağlık kontrolleri için gelmediğini ve ilgilenmediğini,
- Açlık grevindeki mahpuslara tuz, limon, şeker ve su gibi takviyeler sağlandığını, ancak vitamin ilaçları açlık grevindeki mahpusa verilmediğini, açlık grevine başlayan bir mahpus ilk gün vitamin ilacı talep etmesine rağmen vitamin ilaçları kendisine 5. Günde getirildiğini,
- Açlık grevinin dönüşümlü olması nedeniyle açlık grevini sonlandıran mahpuslara uygun diyet için hapishane idaresine dilekçe verilmesine rağmen bu husustaki taleplerin karşılanmadığını,
- Açlık grevine başlayan her mahpusun 3-4 sayfalık açlık grevlerine ilişkin taleplerini içerir şekilde Adalet Bakanlığı'na dilekçe gönderdiğini,
- Açlık grevi başladığında ve açlık grevi süresince grev ve talepler aralarında BM, CPT, Avrupa Konseyi, AIHM, Adalet Bakanlığı, TBMM Başkanlığı, TBMM İnsan Hakları İzleme Kurulu, Gazeteler, TIHV, İHD, Sendikalar ve Büyükelçiliklerin de bulunduğu 40 kadar kuruma da iletildiğini, bunun yanı sıra yine grev ve talepler milletvekilleri ve köşe yazarları gibi şahıslara da iletildiğini, ayrıca Adalet Bakanlığı'na İmralı Ada Hapishanesine sevk edilmeleri yönündeki talebin de iletildiğini aktarmışlardır.

4.1.11 BURHANİYE T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 23 Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapishanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Mahpusların 10 gün süreli ve dönüşümlü olarak açlık grevi eylemine girdiklerini,
- Açlık grevi eylemi yapan mahpuslara idare tarafından, grev süresince az miktarda tuz, şeker, karbonat, limon, bal, su verildiğini, B vitamini aldıklarını, ancak yetersiz miktarda verildiğini,
- Hekime 3-4 günde bir çıktıklarını, kan, şeker, kilo ve tansiyon takibi yapıldığını,
- Açlık grevi eylemine yapan bazı mahpuslarda ishal ve bulantı gibi şikayetlerin olduğunu,
- Açlık grevi eylemine giren mahpusların ortalama 2 ile 4 kilo kaybettiklerini,
- Açlık grevine giren mahpusların daha önceki süreçlerde ortalama 90-100 gün süreli açlık grevi eylemlerine girdiklerini,
- Açlık grevi eylemini sonlandıran mahpuslara serum takılacağına söylendiğini aktarmışlardır.
-

4.1.12 DENİZLİ T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 23 Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 18 Aralık 2023 tarihinde açlık grevi eylemine başlanıldığını,
- Mahpusların 10 gün süreli olarak açlık grevi eylemine girdiklerini,
- Açlık grevi eylemine giren mahpusların ortalama 2 ile 4 kilo kaybettiklerini,
- Açlık grevi sürecinde idare tarafından mahpuslara limon, tuz, şeker ve vitamin kompleksi verildiğini ancak karbonat verilmediğini,
- Mahpusların kendi imkanlarıyla ayran ve meyve suyu alarak onları tükettiklerini aktarmışlardır.

4.1.13 DİYARBAKIR 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 18/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevinin devam ettiğini,
- İlaçların verildiğini ancak yetersiz olduğunu,
- Sağlık kontrollerinin sağlık personeli tarafından yapıldığını, henüz hekim kontrolü olmadığını, kontroller için personelin odaya geldiğini,
- Hastane randevularının çok geç tarihlere verildiğini ve sevklerin geciktirildiğini, Açlık grevi yapan bazı hasta mahpusların sağlık sorunları yaşadığını ve hastane sevklerinin geciktirildiğini,
- Buldukları hapisanede kitap ve dergi sınırlamasının bulunduğunu, talep ettikleri gazetelerin taraflarına verilmediğini aktarmışlardır

4.1.14 DİYARBAKIR 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 18/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 16/01/2024'te açlık grevine başladığını, greve başladığını bildirdikten sonra greve başlayan bir başka mahpusla iki kişilik odalara alındığını,
- Tuz, şeker, karbonat, limon ayrı olarak ve 2 adet küçük kutu meyve suyu verildiğini, vitamin verilmediğini,
- Sağlık kontrollerinin sağlık personeli tarafından yapıldığını, henüz hekim kontrolü olmadığını, kontroller için personelin odaya geldiğini,
- İhtiyaç duyulduğu zaman doktora ulaşamadığını,
- Nabız, tansiyon, kilo, günlük ateş takibinin yapıldığını ancak hiç kan tahlili yapılmadığını,
- Greve başladığı günün ertesi günü kendilerine greve girdikleri gerekçesiyle disiplin soruşturması açıldığını,

- Greve başladıkları ilk günde kurum müdürü tarafından odaya çağrıldıklarını, greve devam edip etmeyeceklerinin sorulduğunu, (Bu görüşmenin formalite olduğunu, soruşturma açıldığında “biz ikna etmeye çalıştık ancak kabul etmedi” demek için olduğunu) aktarmışlardır.

4.1.15 DİYARBAKIR KADIN KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 30/11/2023 ve 08/12/2023 tarihlerinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım’da açlık grevine başlandığını, grevin on gün boyunca sürdüğünü, 12/8/6 kişilik odada kaldığını, odanın hijyeninin mahpuslar tarafından sağlandığını,
- Limon, tuz, şeker, karbonatın sıvı halde tüketildiğini, meyve suyu ve ayran alındığını, vitaminlerin iâşe bedeli dışında verildiğini,
- Grev süresince, sadece ilk gün doktorun geldiğini, sonrasında sağlık personeli tarafından kilo, tansiyon, ateş, nabız ölçümleri yapıldığını, kan ve şeker oranlarına bakılmadığını, (kontrollerin hafta içi sağlık personeli tarafından, hafta sonu da gardiyan tarafından yapıldığını ve kontrollerin saat 10:00 ile 10:30 arasında olduğunu), bu ay boyunca hastane sevklerinin yapılmayacağına ilişkin kendilerine bilgi verildiğini,
- Grev süresince, personellerin rahatsızlık verici üslupları olduğunu,
- İlk iki gün hapisane idaresinin mahpuslara hiçbir şey vermediğini, kendilerinin talep ettiği, karışık aromalı meyve suyu verildiği, suyun kendilerince aldığını, vitaminin verilmediği,
- Grev süresinin bitiminden sonra bir kısım mahpusun hastaneye çıkarıldığını, demir kelepçe takıldığını ve fazlaca sıkı bir şekilde olduğunun personele belirtilmesine karşın çıkarılmadığı veya gevşetilmediği ve hatta bu nedenle sözlü tartışmanın yaşandığını,
- Greviden sonra verilen yemeklerin çok kötü olduğunu, haşlanmış katı patates ve pirinç lapası verildiğini, mahpusların kendi imkanları ile çorba yapabildiklerini, revirdeki doktora rahatsızlıkların iletildiğini ancak hastaneye sevklerinin sağlanmadığını aktarmışlardır.

4.1.16 EDİRNE F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023’te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 30-35 arası siyasi mahpus olduğunu, toplam 10 mahpusun açlık grevine gireceğini,
- 1. Grup olarak 6 kişi 5 gün süreli dönüşümlü, devamında ise 2’şer kişinin 10 gün süreli dönüşümlü olarak sürdüreceğini,
- Ziyaretin yapıldığı tarihe kadar herhangi bir kötü muamele olmadığını ve disiplin soruşturması açılmadığını,
- Açlık grevine giren mahpusların idare tarafından her gün düzenli olarak tansiyon ve nabız ölçümlerinin yapıldığını, yine idare tarafından B12 vitamini, limon ve tuz verildiğini,

- Açlık grevi sonlanan mahpuslara özel bir diyet programı uygulanmadığını herkesle aynı yemekleri yediklerini,
- Greve başladıklarında idareye ve Adalet Bakanlığı'na hitaben taleplerini içeren dilekçeler yazdıklarını, idarenin dilekçeleri aldığını ancak henüz olumlu ya da olumsuz bir yanıt gelmediğini aktarmışlardır.

4.1.17 ELAZIĞ 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023 tarihinden bu yana hapishanede açlık grevlerinin devam ettiği,
- Açlık grevi yapan mahpuslara iye verildiği, ancak miktarlarının yetersiz olduğu,
- Hastane sevklerinin geciktirildiği aktarılmıştır.

4.1.18 ELAZIĞ 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023 tarihinden bu yana hapishanede açlık grevlerinin devam ettiği,
- Açlık grevi yapan mahpuslara iye verildiği, ancak miktarlarının yetersiz olduğu,
- Açlık grevi nedeniyle sağlık sorunlarının şu anda yaşanmadığı aktarılmıştır.

4.1.19 EREĞLİ YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ

H. S., İ. S., Y. B., M. K. ve T. E. ile 15.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım tarihinde başlatılan 10'ar günlük süreli dönüşümlü açlık grevinin 15 Şubat 2024 tarihine kadar devam edeceğini, taleplerinin karşılanmaması durumunda bu tarihten itibaren süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlamayı düşündüklerini,
- A blokta bulunan mahpusların açlık grevinde olduğunu, 17 Aralık 2023 tarihinde B Blokta bulunan mahpusların da açlık grevine başlayacağını aktarmıştır.

4.1.20 ERZİNCAN KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU

Mahpuslarla 09/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023 tarihinden itibaren açlık grevi eylemine devam edildiğini, tek kişi greve girdiğinde baskı ve fiziki müdahale durumunun geliştiğini, açlık grevine giren mahpusun tekli hücreye alınmasını kabul etmedikleri için işkence ve diğer kötü muameleyle maruz kaldıklarını,
- Mahpusların şu an ikişer kişi olacak şekilde eyleme devam ettiklerini, mahpusların ayrı odaya alındıklarını, iki kişinin birbirlerine refakat ettiğini,

- Grev süresince günlük olarak 2 yemek kaşığı şekerlenmiş bal, 2 yemek kaşığı tuz, 4 yemek kaşığı şeker, 1 veya 2 dilim limon, 5 kutu 200 ml (portakal suyu, şeftali suyu, kayısı, karışık) meyve suyu verildiğini,
- Yoğurt veya ayran, vitaminlerin grevin başında verilmediğini, ancak ziyaret tarihi itibarıyla yoğurt veya ayran verildiğini, B1 vitamininin alınmasına da izin verildiğini, ancak bunu iâşe bedelinin dışından karşılandığını,
- Kantin alışverişi yapılmasına izin verilmediğini, sadece su alınabildiğini,
- Grevi sonlandıran mahpusa grev bitiren bir kişinin yiyebileceği nitelikte besinler verilmediğini, hapishanenin yemek listesinde ne var ise onun getirildiğini,
- Sağlık kontrollerinin sağlık personeli değil revirde görevlendirilen vardiya personeli tarafından yapıldığını, henüz hekim kontrolü olmadığını, ihtiyaç duyulduğu zaman doktora ulaşılamadığını, askerin tacize varan arama yapmasından ötürü hastaneye çıkılmadığını,
- Tansiyon, kilo, şeker takibi yapıldığını, ateş takibi yapılmadığını, kan tahlillerinin yapılmadığını, ölçümlerin buldukları odada yapıldığını aktarmışlardır.

4.1.21 ERZİNCAN L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU

Mahpuslarla 09/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023 tarihinden beri devam eden açlık grevine her bir hapishanede ayrı ayrı bir mahpusun açlık grevine başladığını, grevin on gün boyunca sürdüğünü,
- Grev yapan mahpusların tekli odalara alındıklarını, alındıkları hücrelerin kirli olduğunu, temizliğin mahpus tarafından yapıldığını, günde sadece bir saat havalandırmaya çıkılmasına izin verildiğini,
- Bir avuç kadar tuz, iki avuç kadar şeker, küçük paket şeklinde şekerlenmiş bal, karbonat, bir kutu 200 ml şeftali suyu, yarım limon verildiğini, vitamin verilmediğini, su ihtiyacının kendilerinin kantinden karşıladıklarını,
- Doktor kontrollerinin yapılmadığını, kilo, tansiyon, şeker ölçümlerinin hafta içi kendileri revire çıkma koşulu ile yapıldığını, sağlık personelinin ölçümlerin bilgisini vermediğini,
- Açlık grevi yapan mahpusların tekli odalara alındıklarını,
- Mektuplarının engellendiğini, örgütsel haberleşmeyi sağladığı gerekçesiyle mektuplarına el konulduğunu, verdikleri dilekçelere işlem yapılmadığını, sürüncemede bırakıldığını,
- Sağlık kontrollerine götürülürken mahpuslara zorluk çıkarıldığını, yer yer onur kırıcı muamelelere maruz kaldıklarını aktarmışlardır.

4.1.22 ERZİNCAN T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU

Mahpuslarla 09/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023 tarihinden beri devam eden açlık grevinin her bir hapishanede ayrı ayrı bir mahpus tarafından on günlük periyotlar ile sürdürüldüğünü,

- Grev yapan mahpusların tekli odalara alındıkları, alındıkları hücrelerin kirli olduğunu, temizliğin mahpus tarafından yapıldığını, günde sadece bir saat havalandırmaya çıkılmasına izin verildiğini,
- Bir avuç kadar tuz, iki avuç kadar şeker, küçük paket şeklinde şekerlenmiş bal, karbonat, bir kutu 200 ml şeftali suyu, yarım limon verildiği, vitamin verilmediğini, su ihtiyacının kendilerinin kantinden karşıladıklarını,
- Doktor kontrollerinin yapılmadığını, kilo, tansiyon, şeker ölçümlerinin hafta içi kendileri revire çıkma koşulu ile yapıldığını, sağlık personelinin ölçümlerin bilgisini vermediğini,
- Mektuplarının engellendiğini, örgütsel haberleşmeyi sağladığı gerekçesiyle mektuplarına el konulduğunu, verdikleri dilekçelere işlem yapılmadığını, sürüncemede bırakıldığını,
- Sağlık kontrollerine götürülürken mahpuslara zorluk çıkarıldığını, yer yer onur kırıcı muamelelere maruz kaldıklarını aktarmışlardır.

4.1.23 ERZURUM/DUMLU 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevinin, 2'şer kişilik grup şeklinde 15'er günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Toplam 4 grubun olduğu ilk grupta olan mahpusların 1 Aralık 2023 tarihinde açlık grevine başladıklarını,
- Hapishane tutumunun şimdilik normal olduğunu, su, tuz, şeker ve vitaminlerin (Benexol) verildiğini,
- Ancak meyve suyu, ayran vb. iiaşelerin yeterli miktarda verilmediğini,
- Sağlık kontrollerinin düzenli yapılmadığını ve ancak birkaç gün arayla kontrollerin sağlık memuru tarafından yapıldığını,
- Greve giren mahpuslara disiplin soruşturmasının açıldığını aktarmışlardır.

Mahpuslarla 10/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 1 Aralık itibariyle açlık grevine başlandığını, başlayan açlık grevine devam edildiğini,
- Greve giren mahpusların tekli odalara alındığını,
- Grev süresince grevde olan mahpusların havalandırmaya çıkarılmadıklarını,
- Su, tuz, şeker gibi iiaşelerin verildiğini, meyve suyu, ayran gibi iiaşelerin ise hiç verilmediğini,
- Grev yapan mahpuslara disiplin cezaları (1 ay etkinlikten yoksun bırakma) verildiğini,
- Kantin satışlarında sorun yaşadıklarını, satış yapılmadığı için ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını, buna dair suç duyurusunda bulduklarını, kantin satışı konusunda idarenin gerekçe olarak "kendilerinin sorumlu olmadıklarını, açık hapishanenin bu konuda sorumlu olduklarını" söylediklerini,
- Tansiyon, şeker, kilo ölçümlerinin parmaktan yapıldığını, yapılan sağlık kontrollerinin de düzensiz bir şekilde yapıldığını,

- Sağlık durumuna dair detaylı incelemelerin yapılmadığını,
- Bazen muayene bile edilmeden doktorun doğrudan ilaç yazdığını, hapisanesindeki doktorun sıklıkla değiştiğini, bu nedenle sağlık kontrolleri noktasında yetersiz kalındığı aktarılmıştır.

S. Ö. ile 01.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 27 Kasım 2023 tarihinde süreli ve dönüşümlü olarak, ikişerli gruplar halinde 15 günlüğüne açlık grevine girdiklerini,
- Grevcilerin günlük iışelerinin karşılanmadığını, sadece tuz, limon ve şeker ve karbonat verildiğini, grevcilere verilmesi gereken vitaminlerin verilmediğini,
- Açlık grevinin başlamasıyla idarenin daha da sertleştiğini, birbirleriyle iletişimi koparabilmek için tek başlarına havalandırmaya çıkarıldıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslara disiplin soruşturmaları açılarak iletişim cezaları verildiğini aktarmıştır.

S. K. ile 01.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 15 günlük aralıklarla 2 kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevine başladıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaların başlatıldığını ve sosyal etkinlikler başta olmak üzere birçok faaliyetten men edildiğini,
- Hapishane yönetiminin açlık grevindeki mahpuslara iışelerini eksik verdiğini ve açlık grevlerinde TTB tarafından belirlenen standartları değil de kendi belirlediği şartları mahpuslara dayattığını aktarmıştır.

S. T. ile 01.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 27 Kasım 2023 tarihinde süreli ve dönüşümlü olarak, ikişerli gruplar halinde 15 günlüğüne açlık grevine girdiklerini;
- Grevcilerin günlük iışelerinin karşılanmadığını, sadece 1 meyve suyu, 1 kaşık kadar tuz, yarım limon ve 1 kaşık kadar şeker ve birkaç günde bir karbonat verildiğini,
- Açlık grevine girdiklerinden bu yana kantinden istedikleri ürünlerin “kantinde yok, kalmadı, sipariş verildi, gelecek” denilerek ertelendiğini ve karşılanmadığını,
- Açlık grevinin başlamasından bu yana idarece normalde ayda bir gerçekleştirilen aramaların, artık çok sık yapıldığını, idarenin mahpusların yazdığı dilekçe ve başvurulara sürekli kullanılan kelimeler ve ifadeleri bahane ederek bu yüzden engellediğini, mektuplara el konulduğunu,
- Açlık grevinin başlamasıyla idarenin daha da sertleştiğini, birbirleriyle iletişimi koparabilmek için tek başlarına havalandırmaya çıkarıldıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslara disiplin soruşturmaları açılarak iletişim cezaları verildiğini aktarmışlardır.

4.1.24 ERZURUM/DUMLU 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevinin, farklı 6'şar kişilik grup şeklinde 10'ar günlük dönüşümlü yapıldığını, toplam 4 grubun olduğunu, ilk grupta olan mahpusların greve başladıktan sonra hapisane idaresi tarafından diğer mahpuslardan ayrılarak farklı ve haber alınamayacak bir bölüme alındıklarını, yani greve giren her 6 mahpusun diğer mahpuslardan bir nevi saklandıklarını,
- Sağlık kontrollerinin günlük olarak, sağlık memuru tarafından yapıldığını,
- Açlık grevi yapan mahpuslara su, tuz, şeker, karbonat, meyve suyu vs. gibi iiaşeler verildiğini ve ancak günde 3 kez verilmesi gereken su, tuz, şeker, karbonat, meyve suyu vs. gibi iiaşelerin günde 1 kez verildiğini,
- B1 vitaminlerinin ise hiç verilmediği,
- Açlık grevi yapan mahpuslara disiplin soruşturmasının açıldığını aktarmışlardır.

Mahpuslarla 10/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine devam edildiğini, grev yapan mahpusların tekli odalara alındığını,
- Sağlık kontrollerinin rutin olarak yapıldığını,
- Açlık grevi yapan mahpuslara verilen su, tuz, şeker, ayran, meyve suyu gibi iiaşelerin yetersiz miktarda verildiğini,
- Grev yapan mahpuslara disiplin cezaları (1 ay etkinlikten yoksun bırakma) verildiğini,
- B1 vitaminlerinin 2 günde bir verildiğini aktarmışlardır.

İ. T. ile 01.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 10 günlük aralıklarla 1 kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevine başladıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığını ve sosyal etkinlikler başta olmak üzere birçok faaliyetten tecrit edildiğini,
- Odalardaki TV kanallarının ve gazetelerin sınırlandırıldığını aktarmıştır.

B. U. Ç. ile 01.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 10 günlük aralıklarla 1 kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevine başladıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığını ve sosyal etkinlikler başta olmak üzere birçok faaliyetten tecrit edildiğini aktarmıştır.

O. G. ile 01.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 10 günlük aralıklarla 1 kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevine başladıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığını ve sosyal etkinlikler başta olmak üzere atölye ve spor faaliyetlerinden tecrit edildiğini,

S. S. ile 01.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Açlık grevinin dönüşümlü olarak devam ettiğini,
- Açlık grevinde olan mahpuslar arasında ayrımcılık yapıldığını, cezası ağırlaştırılmış müebbet olup açlık grevi yapan mahpusların tek kişilik hücrede tutulduğunu,
- Havalandırma saatlerinin 2 saat olmasına rağmen açlık grevinde olan mahpuslara 1 saat olarak kullandırıldığını,
- Ayrıca açlık grevini bitiren mahpusların diyet yemekleri yemesi gerektiğinin idareye açıkça ifade edilmesine karşın mahpuslara normal yemekler verildiğini,
- Bu konuda yapılan uyarılara idarenin “zaten diyet yemeklerini verdikleri” cevabını verdiğini, idarenin diyet yemeklerini açlık grevinin sonlanmasından 2-3 gün sonra verdiğini oysa “açlık grevinin bitiminin hemen ardından verilmesi gerektiğini” ifade ettiklerinde, hapishane müdürünün kendilerine “siz beni tehdit mi ediyorsunuz?” şeklinde cevap verdiğini,
- Açlık grevi yapan mahpuslara refakatçi desteği sağlanmadığını, eylem başladıktan sonra açlık grevinde olmayan hükümlülere yemek getirilmediğinden dört gün boyunca yemek yiyemediklerini, bunu idareye şikâyet olarak ilettiklerinde “Biz yemek saatinde getiriyoruz, siz almıyorsunuz” şeklinde iddiada bulduklarını aktarmıştır.

4.1.25 ERZURUM/OLTU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Sayıları az olduğundan greve uygun olup isim yazdıran 4 kişi olduğunu, her 10 günde bir kişinin greve girdiğini, 15 Şubat 2024 tarihine kadar bu şekilde dönüşümlü devam edeceğini,
- Hapishane yönetimi tarafından açlık grevi yapan mahpuslara su, tuz, şeker ve B1 vitaminin düzenli verildiğini ve her gün grevde olan mahpusa düzenli sağlık kontrolleri hapishane hekimi tarafından yapıldığını,
- Grev yapan mahpuslara disiplin soruşturması açıldığını ve bir ay boyunca etkinliklerden mahrum bırakma cezası verildiğini aktarmışlardır.

Mahpuslarla 10/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 27 Kasım 2023 tarihi itibariyle başlayan açlık grevine 10 günde 1 kişi olacak şekilde devam edildiğini, grev süresince oda arkadaşlarıyla birlikte kaldıklarını, odada 7 kişi kaldıklarını,
- Tansiyon, ateş ölçümlerinin yapıldığını, ancak şeker ölçümlerinin yapılmadığını, kan tahlillerinin alınmadığını,
- Sağlık kontrollerinin her gün sağlık personelinin odaya gelerek yaptığını, ancak bilgilendirmediğini,
- Bir avuç kadar tuz, 180 gr şeker, bir adet 200 ml meyve suyu (kayısı, vişne, karışık) ve bir adet limon iâşe bedeli kapsamında verildiğini, karbonat verilmediğini, suyu kendileri kantinden karşıladıklarını, günde bir adet vitamin verildiğini
- Grev dolayısıyla greve giren mahpuslara disiplin cezaları (1 ay etkinlikten yoksun bırakma) verildiğini aktarmışlardır.

4.1.26 ESKİŞEHİR H TİPİ KAPALI HAPİŞHANESİ

C. A. ile 11.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 27 Kasım 2023 tarihi itibariyle açlık grevine başlandığını, idare tarafından açlık grevi yapan mahpuslara kişi başı 1-2 litre su, bir çay kaşığı karbonat, bir çay kaşığı şeker ve bir çay kaşığı tuz verildiği, ancak meyve suyu vs. verilmediği, kendilerinin kantinden meyve suyu temin ederek günlük 1-2 bardak tükettiklerini, idare tarafından verilen ürünlerin TTB'nin belirlediği miktarlarda olduğunu,
- B kompleks vitaminin en başından beri verildiğini, buna ilişkin herhangi bir sıkıntı yaşanmadığını,
- Günlük re'sen doktor kontrolü yapıldığını, ilk gün mahpusların TTB tarafından hazırlanan formu doldurup imzaladıklarını, günlük olarak boy, kilo ve tansiyon ölçümü yapıldığını, hekim yaklaşımında ve hekime erişimde herhangi bir sıkıntı olmadığını aktarmıştır.

C. A. ile 24.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 27 Kasım itibariyle açlık grevine başlandığını,
- İdare tarafından kendilerine günlük mahpus başı 1-2 Litre su, bir çay kaşığı karbonat, bir çay kaşığı şeker ve bir çay kaşığı tuz verildiğini, ancak meyve suyu vs. verilmediğini, kendilerinin kantinden meyve suyu temin ederek günlük 1-2 bardak tükettiklerini, idare tarafından verilen ürünlerin miktarlarını TTB'nin belirlediği ölçüde verdiklerini söylediklerini,
- B kompleks vitaminin en başından beri verildiğini, buna ilişkin herhangi bir sıkıntı yaşanmadığını;
- Günlük resen doktor kontrolü yapıldığı, ilk gün mahpusların TTB tarafından hazırlanan formun doldurup imzalandıklarını, günlük olarak boy, kilo ve

tansiyon ölçümü yapıldığı, hekim yaklaşımında ve hekime erişimde herhangi bir sıkıntı olmadığını aktarmıştır.

4.1.27 GEBZE KADIN KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 10 günlük dönüşümlü olarak açlık grevini sürdürdüklerini, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanlar ile 2 yılın altına hapis cezası düşenler ve hasta mahpusların bu greve dahil olmadığını,
- Toplamda 9 mahpusun dönüşümlü olarak bu greve katılacağını,
- İdarenin olumsuz bir tavrı veya muamelesine maruz kalınmadığını,
- Halihazırda grevde olan mahpus M. Ç. hakkında, "grev nedeniyle disiplin soruşturması başlatıldığını" bildirildiğini,
- 07.12.2023 tarihinde S.U 'nun açlık grevine başladığını,
- Açlık grevi nedeniyle herhangi bir vitamin-mineral desteği verilmediğini, fakat mahpusların revirden talep etmesi halinde B12 vitamini veya demir, çinko mineral takviyesi yapıldığını, açlık grevinde mutlaka gerekli olan B1 vitamini gibi diğer gerekli vitaminlerin verilmediği ve bunlara ihtiyacın olduğunu Adalet Bakanlığı'na bildirildiğini, bu bildirim dilekçesinde, açlık grevi nedeniyle günlük yemek iışelerinin limon, toz şeker ve tuz olarak taraflarına ödenmesinin talep edildiği aktarılmıştır.

4.1.28 GİRESUN/ESPIYE L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine farklı 2'şer kişilik grup şeklinde 10'ar günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Greve giren mahpuslara su, tuz, şeker gibi iışeler verildiğini ve ancak eksik verildiğini,
- Açlık grevine giren mahpusların sağlık kontrollerinin yapıldığını, B1 vitaminin verildiğini,
- Burada da daha önceden süre gelen ağız içi aramasından ötürü mahpusların hastaneye gidemediklerini aktarmışlardır.

4.1.29 İÇDIR S TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

F. Ç. ile 31.01.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Tek kişilik hücrelerde tecrit koşulları altında tutulduklarını,
- Diğer mahpuslarla iletişim ve etkileşim neredeyse yok denecek kadar az olduğunu,
- Tek kişilik hücrelerde 16 kişi tutulduğunu, bu mahpusların 27 Kasım 2023 tarihinden itibaren 10 günlük aralıklarla, 1 kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevine başladıklarını,

- Açlık grevi yapan mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığını,
- Açlık grevi yapan mahpusların refakatçi olmaksızın tek başına hücrelerinde tutulduğunu,
- Dışarı ile iletişim bir yana diğer hücrelerde tutulan mahpuslarla dahi iletişim neredeyse yokken hapishane yönetimi ve memurlar neredeyse her gün ve pervasızca tutuldukları hücrelerin arandığını, bazı mahpuslara karşı kötü muamelelerde bulunulduğunu aktarmıştır.

4.1.30 İZMİR/KIRIKLAR 1 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 23 Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapishanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemine 7 gün süreli ve dönüşümlü olarak devam ettiklerini,
- İdare tarafından iâşe olarak 1 lt su, meyve suyu, tuz, şeker, yoğurt verildiğini,
- B1 veya B Kompleks vitaminlerin verilmediğini,
- Sağlık kontrollerinin odaya gelindiği zaman yapılmasına onay verdiklerini, revire çağırıldıklarında revire gitmediklerini, düzenli kilo, tansiyon, nabız ölçümlerinin yapılmadığını,
- Açlık grevi yapan mahpusların daha önceki süreçlerde uzun süreli açlık grevi yapan kişiler olduğunu,
- Açlık grevi eylemindeki mahpuslar hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını aktarmışlardır.

4.1.31 İZMİR/KIRIKLAR 2 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Tüm hapishanelerde başlatılan açlık grevi eylemlerinin kendi tutuldukları hapishanede de süreli-dönüşümlü olarak başladığını,
- N.T ve M.H.A isimli mahpusların görüşme tarihi itibariyle açlık grevi eyleminde olduklarını,
- Tutuldukları hapishanede her hafta Salı günü olmak üzere 2 mahpusun dönüşümlü olarak açlık grevi eylemine girdiklerini,
- Açlık grevindeki mahpuslara iâşe olarak limon, tuz ve şeker verildiğini, bunları şerbet olarak tükettiklerini, günde 2-3 bardak meyve suyu tükettiklerini,
- B 12, B 6 ve B1 vitamini içeren B Kompleks vitaminin idareden talep edildiği zaman verildiğini ve tükettiklerini,
- Açlık grevi eylemine giren mahpusların şu anda sağlık sorunları olmadığını, gözle görülebilir bir kilo kayıpları olmadığını,
- 1'er haftalık dönüşümlü açlık grevi eylemine girmeleri nedeniyle şu anda düzenli kilo, tansiyon, nabız ölçümlerinin yapılmadığını,
- Hapishanedeki mahpusların tecride ilişkin kurumlara ve basına göndermek istedikleri yazı ve mektupların gönderilmediğini aktarmışlardır.

Mahpuslarla 23 Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemine 7 gün süreli ve dönüşümlü olarak devam ettiklerini,
- İdare tarafından iye olarak 1 lt su, meyve suyu, tuz, şeker, yoğurt verildiğini,
- B Kompleks vitaminin mahpuslar talep etmeden verilmediğini,
- Sağlık kontrollerinin odaya gelindiği zaman yapılmasına onay verdikleri, ölçüm için revire çağırıldıklarında gitmediklerini, düzenli kilo, tansiyon, nabız ölçümlerinin yapılmadığını,
- Açlık grevine giren mahpusların daha önceki süreçlerde uzun süreli açlık grevi eylemlerine girdiklerini,
- Açlık grevi eylemindeki mahpuslar hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını ve disiplin cezalarının verildiğini aktarmışlardır.

4.1.32 İZMİR/MENEMEN T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemlerinin 15 gün süreli ve ikişer mahpus dönüşümlü olacak şekilde devam ettiğini,
- İdare tarafından iye olarak tuz, karbonat ve şeker verildiği ancak yetersiz olduğunu,
- Sağlık kontrollerinin açlık grevi eylemlerinin başında yapılmadığını, 15 Şubat 2024 tarihinden itibaren günlük nabız, kilo, tansiyon ölçümlerinin arada bir koğuşa gelerek yapılmaya başlandığını aktarmışlardır.

4.1.33 İZMİR/ŞAKRAN 1 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 23 Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemine mahpusların tek tek 7'şer gün süreli ve dönüşümlü eyleme girdiklerini,
- Açlık grevine giren mahpusların daha önceki süreçlerde uzun süreli açlık grevi eylemlerine girdiklerini,
- Grev sürecinde idare tarafından mahpuslara iye olarak günde 1 yemek kaşığı tuz, 1 yemek kaşığı şeker, 3 tane limon verildiğini,
- Kilo, tansiyon, nabız ölçümlerinin sağlıkçı tarafından oda kapısının önünde yapıldığını, ölçümlerin her gün yapılmadığını,
- Grev süresince vitamin almadıklarını, hapisane idaresinin sağlamadığını,

- Açlık grevine giren mahpusların daha önceki süreçlerde uzun süreli açlık grevi eylemlerine girdikleri aktarmışlardır.

4.1.34 İZMİR ŞAKRAN 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- U. Ö. ve İ.T.'nin açlık grevinde olduklarını, İ.T.'nin 29, U.Ö.'nün 17 yıllık mahpus olduğunu; İ. T.'nin 70, U.Ö.'in 40 yaşında olduğunu;
- 28.11.2023 tarihinde açlık grevinin başladığını ve 7 günlük periyot halinde 2 şer kişi olarak devam edeceğini, grev yapacakların N. E., M. A., Ş. A., C. T., S. Y., T. Y., C. B., R. A., S. Ç., M. H. T., M. Ş. E., S. B. ve M. D. olduğunu, toplamda 14 kişinin grev yapacağını,
- Tuz ve şeker alabildiklerini ancak karbonatın tarihi geçmiş olarak verildiğini,
- Tıbbi izlem olduğunu ancak doktorun gelmediğini, vitamin alamadıklarını,
- U. Ö.'in boğazında kist olduğunu, İ. T.'nin ise tiroit hastalığı olduğunu ve tiroit ilacı kullandığını,
- İ. T.'in sorun yaşadığını ve bu nedenle hastaneye gidemediğini, 4 buçuk kilo kaybı olduğunu, U. Ö.'in ise 2 buçuk kilo kaybı olduğunu, İ.T. ise kalp çarpıntısı olduğunu aktarmışlardır.

Mahpuslarla 23 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemine ikişer mahpusun 7'şer gün süreli ve dönüşümlü eyleme girdiklerini,
- Açlık grevi eylemi yapan bazı mahpuslarda grev sürecince soğuk algınlığı olduğunu,
- Açlık grevi eylemi yapan mahpusların ortalama 3-4 kilo kaybettiklerini,
- Açlık grevine giren mahpusların daha önceki süreçlerde uzun süreli açlık grevi eylemlerine girdiklerini,
- İdare tarafından iye olarak mahpuslara, 50-70 gr tuz, 120 gr şeker, 20 gr karbonat (tarihi geçmiş), 3 limon ve 1 adet 500 ml'lik su verildiğini,
- Açlık grevindeki mahpusların günlük kilo, tansiyon, nabız, şeker ölçümlerinin sağlıkçı tarafından koridorda yapıldığını, doktorun gelmediği, hafta sonu ölçümlerin yapılmadığını,
- B1 veya B Kompleks vitaminlerin verilmediğini,
- Açlık grevi eylemi yapan mahpuslar hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı ve 1 ay etkinlikten men cezası verildiği aktarmışlardır.

4.1.35 İZMİR/ŞAKRAN 3 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27.11.2023 tarihinde İ.G.'nin açlık grevine başladığını, 8 günlük periyotlarla birer kişi olarak grev yapıldığını, İ.G.'nin hükümlü olduğunu,
- Kahve çay tuz şeker meyve suyu bitki çayı karbonata erişebildiklerini ancak vitamin alamadıklarını,
- Tıbbi izlemin olduğunu ancak doktorun gelmediğini aktarmışlardır.

Mahpuslarla 23 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemlerinin başında ilk giren iki mahpusun 8'er gün süreli ve dönüşümlü eyleme girdiklerini, daha sonra 10 gün süreli ve dönüşümlü şekilde eyleme devam ettiklerini,
- İdare tarafından iye olarak 1 litre su, şeker, tuz ve limon verildiği ancak yetersiz olduğunu,
- B1 veya B kompleks vitaminlerin verilmediğini,
- Sağlık kontrollerinin (nabız, kilo, tansiyon ölçümlerinin) yapıldığını ancak doktorun gelmediğini,
- Açlık grevine giren mahpusların daha önceki süreçlerde uzun süreli açlık grevi eylemlerine girdiklerini,
- Açlık grevi eylemine ilk giren mahpus hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı ve hücre cezası verildiği aktarmışlardır.

4.1.36 İZMİR/ŞAKRAN 4 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- A. N.'in açlık grevinde olduğunu ve 27.11.2023 tarihinde başladığını, 7 günde bir periyotlarla devam ettiklerini, 12 kişinin grev yapacağını,
- Doktorun gelmediğini, tuz ve şeker alındığını, karbonat alınmadığını, tıbbi izlemin koğuştta yapılmadığını, kendilerinin revire gittiğini,
- Meyve suyu ve çay alabildiklerini, vitamini ise isterlerse verildiğini,
- A. N.'ta 2 kilo 300 g kilo kaybı olduğunu aktarmışlardır.

Mahpuslarla 23 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemlerinin başında ilk giren iki mahpusun 7'şer gün süreli ve dönüşümlü eyleme girdiklerini, daha sonra 6 gün süreli ve dönüşümlü şekilde eyleme devam ettiklerini,

- İdare tarafından i e olarak su, tuz,  eker verildiğini bazen de meyve suyu verildiğini, karbonat verilmediğini,
- B vitamininin mahpusların talep ettiğini ancak verilmediğini,
- Sağlık kontrollerinin yapıldığını ancak koğu ta yapılmadığını revire gittiklerini, ancak hafta sonları ‐hekim yok‐ denilerek Kampüs Hastanesi’ne götürülmek istediklerini, jandarmanın kötü muamelesi nedeniyle bunu kabul etmediklerini,
- Açlık grevine giren mahpuslarda ortalama 1,5-2,5 kilo kaybı olduğunu,
- Açlık grevi eylemine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturması ba latıldığını, ‐1 ay etkinliklerden men cezası‐ verildiği aktarmışlardır.

4.1.37 İZMİR/ŞAKRAN KADIN KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023’te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27.11.2023 tarihinden bu yana süreli dönüşümlü Şekilde açlık grevi yapıldığını, açlık grevine iki kişi 10’ar günlük sürelerle girildiğini,
- 27.11.2023 tarihinden bu yana E.B. (kendisi) ve K.F.’in grevinde olduğunu; greve başlarken 97,5 kg Şu an ise 95,5 kg olduğunu;
- Greve başladığı tarihten bu yana her gün hapishane idaresince tuz,  eker, karbonat, limon, su ve B vitamini (Benexol) verildiğini,
- Grev süresince limonlu su, bitki  ayı,  ay, kahve tükettiğini, tansiyonunun yüksek olması sebebiyle tuz tüketmediğini, karbonat tüketmediğini, vitamin almadığını,
- Her gün sağlık  tarafından kilo, tansiyon, nabız ölümü yapıldığını, grev boyunca psikolog ve müdürün odalarına geldiğini greve kendi isteğiyle girip girmediğini sorduğunu,
- 2018 yılında 162 gün açlık grevine girdiğini aktarmıştır.

Mahpuslarla 23 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapishanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemlerinin 10 gün süreli ve dönüşümlü olarak devam ettiğini,
- İdare tarafından i e olarak, 2 adet limon, bir avuç tuz, bir avuç  eker, 1 pet su, karbonat verildiğini,
- B1, B6 ve B12 içeren (Benexol B12) vitamin tabletleri verildiğini,
- Sağlık personeli tarafından tansiyon, kilo ve nabız ölümlerinin yapıldığını, ancak ölüm yapılan tartıların bozuk olduğunu,
- Açlık grevine giren mahpuslarda ortalama 3-5 kilo kaybı yaşandığını,
- Grev boyunca psikolog ve müdürün odalara gelerek greve kendi istekleriyle girip girmediklerinin sorulduğunu,
- Açlık grevine giren bazı mahpusların daha önceki s relerde ortalama uzun süreli açlık grevi eylemlerine girdiklerini aktarmışlardır.

4.1.38 KANDIRA 1 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 63 siyasi mahpus olduğunu, (23 kadın 40 erkek),
- Kadınlardan 8 mahpusun, erkeklerden ise 16 mahpusun açlık grevine katılacağını,
- Kadınlardan 1, erkeklerden 2 olmak üzere toplam 3 mahpus 10'ar gün dönüşümlü açlık grevi yapacaklarını,
- Fiziki bir müdahale olmadığını ancak infaz koruma memurlarının kışkırtıcı söylemleri olduğunu,
- Oda aramalarının arttığını ve kitap, defter gibi eşyalarına el konulduğunu,
- Açlık grevine katılanlara disiplin soruşturması açıldığını,
- Daha önce açlık grevine giren mahpuslar olduğunu ve bu açlık grevine de gireceklerini,
- Mahpuslara her gün tansiyon, şeker ölçümleri yapıldığını,
- İdare tarafından gerekli limon, şeker, tuz gibi takviyelerin verildiğini kısa süreli olduğu için vitamin talep etmediklerini,
- Açlık grevine başlayan mahpusların taleplerini yazarak idareye bildirdiklerini, bunun dışında Adalet Bakanlığı ve Uluslararası Af örgütüne de dilekçeler yazdıklarını, ulusal ve uluslararası kurumlara dilekçe yazmaya devam edeceklerini aktarmışlardır.

4.1.39 KANDIRA 2 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 32 siyasi mahpus olduğu, 10 mahpusun açlık grevine katılacağını, 1'er kişinin dönüşümlü olarak 10 gün süreli olarak greve katılacağını,
- Greve giren kişilere herhangi bir kötü muamele olmadığını ancak açlık grevi yapanlara disiplin soruşturması başlatıldığını,
- Ayrıca oda aramalarının sıklaştığını ve bu şekilde bir baskı ortamı yaratıldığını bazı günler odaları günde 2 kez aradıklarını,
- Açlık grevine giren veya girecek mahpusların arasında daha önce uzun süreli açlık grevi yapan 15 mahpusun bulunduğunu,
- Mahpusların haftada 3 kez revire çıkarılarak tansiyon ve şeker ölçümlerinin yapıldığını, revirde herhangi bir kötü muamele ile karşılaşmadıklarını,
- İdare tarafından limon, tuz, şeker gibi takviyelerin verildiğini, grevin kısa süreli olması nedeniyle B1 vitamini talebinde bulunmadıklarını, idarenin de kendiliğinden vermediğini,
- Greviden sonra diyet yemeği verilmediğini,
- Mahpusların idareye ve Adalet Bakanlığı'na taleplerini içerir dilekçe yazdıklarını, İmralı Ada Hapishanesine sevk talebinde bulduklarını, Meclis İnsan Hakları Komisyonuna başvurduklarını ancak herhangi bir yanıt

alamadıklarını, idarenin de muhatabın kendileri olmadığını belirttiğini aktarmışlardır.

4.1.40 KAYSERİ/BÜNYAN 1 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslar ile 08.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpus tarafından aktarılanlara göre kaldığı odasında 10 gün süreyle dönüşümlü süresiz açlık grevine başladıklarını, genel durumu ve tutumu protesto ettiklerini, açlık grevine protesto amaçlı başladıklarını ve taleplerinin olduğunu
- Odada 4 kişi kaldıklarını, 7 gün süreyle Z.Ç.'nin açlık grevine girdiğini, şimdilik başkaca kimsenin açlık grevine girmeyeceğini, bir süre sonra devam edip etmeyeceklerine karar vereceklerini,
- Açlık grevcilerinin genel sağlık durumu, beslenme yeterliliği, refakat gibi elzem durumlara ilişkin sorular sorulduğunu ve bu aşamada bir sıkıntı olmadığını aktarmıştır.

4.1.41 KAYSERİ/BÜNYAN 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslar ile 08.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Kaldıkları odada 10 gün süreyle dönüşümlü süresiz açlık grevine başladıklarını,
- Genel durumu ve tutumu protesto ettiklerini, odada 18 kişi kaldıklarını,10 gün süreyle birinin açlık grevine girdiğini,10 günün sonunda başka birinin açlık grevi eylemine başlayarak devam edeceklerini,
- Açlık grevcilerinin genel sağlık durumu, beslenme yeterliliği gibi elzem durumlara ilişkin sorular sorulmuş bu aşamada bir sıkıntı olmadığını aktarmıştır.

4.1.42 KAYSERİ/BÜNYAN KADIN KAPALI HAPİSHANESİ

R. S. isimli mahpus 08.12.2023 tarihinde gönderdiği mektupta;

- “27 Kasım 2023 tarihi itibarıyla kendisi ve 5 arkadaşının süreli dönüşümlü 10 günlük açlık grevine başladığını, 6 Aralık'ta saat 17:00 itibarıyla grevlerini sonlandırdığını, şu an başka bir grup arkadaşın açlık grevinde olduğunu,
- Grev süresince verilen iaşenin, tuz, şeker, limon ve sudan ibaret olduğunu, normal şartlarda meyve suyu ve ayran da verilmesi gerektiğini, bunun yanı sıra iki gündür açlık greviden çıkmış olmalarına rağmen kendilerine normal yemekler verildiğini, halbuki grev sonrası doktorların uygun gördüğü uygulanan bir diyet olduğunu, grevden çıkanlara 3 gün çorba, patates püresi ve yoğurt verildiğini, fakat bu diyetin kendilerine uygulanmadığını, iaşelerinin verilmediğini bunun sağlığa ciddi zararları olduğunu” aktarmıştır.

4.1.43 KEPSUT L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 23 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiği,
- Mahpusların 10 gün süreli ve dönüşümlü olarak açlık grevi eylemine girdikleri,
- İdare tarafından iyaşelerin verildiği ancak az ve yetersiz olduğu,
- Açlık grevi eylemine giren mahpusların sağlık kontrollerinin yapıldığı, kan, şeker, tansiyon nabız ve kilolarının kontrol edildiği,
- Açlık grevine giren mahpuslara idare tarafından tuz, şeker, karbonat, limon, meyve suyu ve vitamin verildiği aktarmışlardır.

4.1.44 KONYA/SEYDİŞEHİR T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

İ. D. ile 19.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Ş. F. ve M. A. isimli mahpusların 10'ar günlük dönüşümlü açlık grevine girdiklerini,
- Açlık grevine giren mahpuslara limon, meyve suyu ve karbonat verildiğini,
- Açlık grevine giren mahpusların açlık grevi boyunca tek kişilik hücrelerde barındırıldıklarını aktarmıştır.

4.1.45 MALATYA/AKÇADAĞ T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 11/01/2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 27 Kasım 2023 tarihi itibarıyla başlayan açlık grevine birer mahpusun 5 günlük açlık grevine girmesi şeklinde devam edildiğini,
- Açlık grevine giren mahpusların tekli koğuşa alındıklarını, refakatçi taleplerinin kabul edilmediğini,
- Açlık grevine giren mahpusların sosyal aktivite haklarının engellendiğini,
- Tuz, şeker, karbonatın ve meyve suyunun iyaşe bedelinin altında verildiğini, vitaminlerin ise hiç verilmediğini,
- Havalandırmaların standartların altında ve yetersiz olduğunu,
- Mahpusların rutin doktor kontrollerinin yapıldığını,
- Şu ana kadar açlık grevine giren mahpuslara disiplin soruşturmasının başlatılmadığı aktarmışlardır.

4.1.46 MALTEPE L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Koğuştaki toplamda 22 kişi olduğunu, 9 kişinin açlık grevine girdiğini, 27 Kasım'da başladığını, 10 günlük birer kişi girdiğini, diğer mahpusların sağlık problemleri olduğundan dolayı giremediklerini,

- Açlık grevinde talepleri diğer mahpuslar ile aynı şekilde tecridin kaldırılması ve mahpusların haklarının kullanılmasını olduğunu,
- İdarenin yaklaşımı olumsuz olmamakla birlikte açlık grevine girdiklerini idareye bildirdiklerini, idarenin de menfî veya müspet herhangi bir bildirimde bulunmadığını,
- Açlık grevi başladıktan sonra tutuklanarak gelen ve kendisinin bu koğuşa gönderilmesini isteyen yeni bir mahpusa zor kullanma ve şiddete varan eylemlerde bulunduğunu,
- Açlık grevine giren mahpuslara, 1 ay etkinliklerden men cezası ve sevk taleplerin reddi yönünde yaptırımlar uygulandığını,
- Günlük rutin kontrollerin yapıldığını,
- Daha önce uzun süreli açlık grevine giren üç kişi olduğunu,
- Açlık grevine giren mahpuslara tuz, şeker, su verildiğini,
- Açlık grevinin dönüşümlü olması nedeni ile açlık grevini sonlandıran mahpuslara uygun diyet verilmediğini, rutin çıkan yemekler ile beslenmelerini sağladıklarını,
- Açlık grevine girdiklerini Adalet Bakanlığına, İdareye, İstanbul Barosuna, İHD, AİHM ve gazetelere bildirdiğini,
- İdareye sevk talebinde bulunduğunu, disiplin cezaları gerekçe gösterilerek reddedildiğini aktarmışlardır.

4.1.47 MANİSA T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 23 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede mahpuslar tarafından açlık grevi eylemine girildiğini,
- Açlık grevi eylemlerinin 3 gün süreli ve dönüşümlü olarak devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemine giren mahpusların ortalama 2-3 kilo arası kilo kaybı olduğunu,
- Açlık grevine giren mahpusların daha önceki yıllarda da açlık grevi eylemine katıldıklarını,
- Mahpusların taleplerine rağmen TTB'nin kitapçığında belirtmiş olduğu karbonat, şeker, tuzun kendilerine bizzat verilmediğini, göremedikleri bir ortamda sıvı içerisinde karıştırılarak sıvı şeklinde kutuda limonlu bir sıvı içecek verildiğini ve içerisinde bu maddelerin konulduğunun sözlü olarak söylendiğini, hijyen olmadığından tüketmediklerini, karbonat verilmediğini, karbonatın kantinde de satılmadığını, su verilmediğini ve ihtiyaçlarını kendilerinin karşıladığını,
- B12 vitaminin 7 adet olarak verildiğini,
- İlaçe olarak 1 litre süt, 3 gün yetecek kadar yoğurt verildiğini,
- Açlık grevinin ilk ve son gününde herkese revirde kan tahlili, kilo takibi, tansiyon, nabız, şeker takibi yapıldığını, ilk gün ve son gün doktor kontrolünün revirde yapıldığını,
- Açlık grevi öncesi psikoloğun kendileriyle görüştüğünü,

- Mahpusların bir kısmında açlık grevi eyleminden çıktıktan sonra kabızlık sorunu yaşadığını,
- Açlık grevi eylemine katılan mahpuslardan; Ş.E. isimli mahpusun mide sorunları olduğu, uyku sorunları, baş ağrısı ve unutkanlık olduğu, gece yatamadığı, gündüz ise en fazla 1-2 saat uyuduğu, A. A. İsimli mahpusun dalağı olmadığı ve kansızlık sorunu olduğu, S. O. İsimli mahpusun Hepatit B hastası olduğunu aktarmışlardır.

4.1.48 MARMARA 2 NOLU L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 8 siyasi mahpus olduğunu,
- 4'er kişinin dönüşümlü olarak 15 gün süreli olarak greve katılacağını,
- Şu anda C.T.'nin açlık grevinde olduğunu,
- İdarenin, olumsuz bir tavır olmadığını ancak gardiyanların açlık grevinde olan bir mahpus revire giderken "firında sıcak börek var" şeklinde sözlü olarak psikolojik şiddet uyguladığını,
- Halihazırda açlık grevinde olan C.T. hakkında 05.12.2023 tarihinde disiplin soruşturması başlatıldığını, disiplin soruşturmasına itiraz yapıldığını,
- Açlık grevine giren veya girecek mahpusların arasında daha önce uzun süreli açlık grevi yapan mahpusların da olduğunu,
- Mahpusların revire ve psikoloğa çıkarılarak tansiyon, şeker gibi değerlerinin kontrol edildiğini, revirde herhangi bir kötü muamele olmadığını, ancak TTB'nin açlık grevine girmenin sağlığa zararlı olduğuna dair broşürlerinin verildiğini, mahpusların bu durumdan rahatsız olduğunu,
- İdare tarafından gerekli vitamin ve limon, şeker, tuz gibi takviyelerin de ancak mahpuslar dilekçe verirse verildiğini ve grevini sonlandıran mahpuslara uygun diyet verilmediğini,
- Mahpuslar Meclis Başkanlığı, CPT, Adalet Bakanlığına mektup yazdıklarını, İdarenin mektupları gönderip göndermediğine dair şüphelerinin olduğunu aktarmışlardır.

4.1.49 MARMARA 3 NOLU L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 11 siyasi mahpus olduğu, 2'er kişinin dönüşümlü olarak 7 gün süreli olarak greve katılacağını;
- İdarenin, mahpusların açlık grevine başladığı ilk süreçte mahpuslara yönelik saldırgan tavır takındığını, mahpuslara kötü davrandığı ve tehditkar söylemlerde bulunduğunu ancak mahpusların bu kötü muamelelere karşı çıkması sonucu idarenin geri adım atmak zorunda kaldığını, ancak yine de kötü muamelenin sonlanmadığını,
- Açlık grevine giren mahpusların koğuşlarından alınarak birbirinden uzak ayrı ve tekli hücrelerde açlık grevi süresince (bir hafta) tecrit edildiğini, tecrit edilen mahpusların ihtiyaçlarının karşılanması için arkadaşlarının hesabından para

kullanılmasına izin verilmediğini, ayrı ayrı para yatırılması ve oradan kullanılması yönünde zorlama olduğunu,

- Mahpuslarla yapılan bir sonraki görüşmede idarenin açlık grevi yapan kişiyi tecride alma uygulamasının 3. grupta son bulduğunun öğrenildiğini,
- Açlık grevinin ilk günlerinde hapishane müdürü ve başgardiyanın baskı yaptığı, mahpuslara “siz talimatla greve başlıyorsunuz” gibi tehditkâr söylemlerde bulunduğunu, onun haricinde hapishane personeli ile bir sorun yaşanmadığını,
- Mahpus Y.A.’nın aile ile yaptığı telefon görüşmesinde açlık grevine dair konuştuğu, bilgilendirme yaptığı gerekçesi ile hakkında disiplin soruşturması açıldığını, konuşmanın akabinde alkışladıkları ve bu suretle destek verildiği iddiasıyla Y.A.’ın yanındaki diğer 4 mahpusa da disiplin soruşturması açıldığını, diğer mahpusların: M.A., M. Ç., M.T., F.F. olduğunu, soruşturma sonunda Y. A.’ya disiplin cezası verildiğini ve mahpus tarafından itiraz edildiğini,
- Açlık grevine giren veya girecek mahpusların arasında daha önce uzun süreli açlık grevi yapan mahpusların da olduğunu,
- Mahpusların revire çıkarılarak tansiyon, şeker gibi değerlerinin kontrol edildiğini revirde herhangi bir kötü muamele olmadığını,
- İdare tarafından gerekli vitamin ve limon, şeker, tuz gibi takviyelerinin de verildiğini, grevden sonraki gün diyet yemeği verilmediğini,
- Mahpusların, İstanbul Barosu, İHD, TBB, DİSK, TTB ve İstanbul Tabip Odası, Saadet Partisi’nden 2, Cumhuriyet Halk Partisi’nden 2, AKP’den 2 olmak üzere ve diğer partilerin bazı milletvekillerine açlık grevi dolayısıyla bilgilendirme ve talepleri noktasında mektuplar yazdığını, hapishane idaresinin bu noktada mahpusların mektup ve taleplerine karşı bir sorun çıkarmayacağını bildirdiğini aktarmışlardır.

4.1.50 MARMARA 5 NOLU L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023’te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede C-13’te 22 mahpus, C-12’de 21 mahpus, F-10 23 mahpus, toplam 66 siyasi mahpus olduğunu, her üç odada açlık grevine 2’şer kişinin dönüşümlü olarak 10 gün süreli olarak greve katılacağını, C-12 ve F-10’da toplam 10 mahpusun açlık grevine gireceğini, C-13’te açlık grevine girecek toplam mahpus sayısının henüz netleşmediğini,
- Hapishane idaresiyle açlık grevleri özelinde bir görüşme gerçekleştirilmediğini, gardiyanların da herhangi bir kötü muamelesi bulunmadığını,
- F-10’da açlık grevine giren E. Ö. ve O. K.’na soruşturma açıldığını ve disiplin cezaları verildiğini,
- Açlık grevi yapan mahpuslara herhangi bir kötü muamele olmadığını ancak 1 ay süreli bazı etkinliklerden alıkoyma disiplin cezasının verildiğini,
- C13’te önceki uzun süreli açlık grevlerinde yer alan 2 mahpus bulunduğunu, ancak sağlık sorunları sebebiyle açlık grevine girmeyeceklerini, F-10 ise önceki açlık grevlerinde yer alan 8 kişiden 6’sının açlık grevine gireceğini,
- Mahpusların her gün revire çıkarılarak tansiyon, şeker, kilo ölçümleri yapıldığını ve revirde herhangi bir kötü muamele olmadığını,

- İdare tarafından vitamin ve limon, şeker, tuz gibi takviyelerinin de verildiğini ancak grevi sonlanan mahpusa diyet yemeği verilmediğini,
- C-13'te mahpusların Adalet Bakanlığı, CPT, Birleşmiş Milletler, TBMM ve mahpusun adını bilmediği birkaç kuruma, F-10'da ise mahpusların Adalet Bakanlığı, CPT, Birleşmiş Milletler, TBMM, İHD ve CHP 'ye taleplerini içerir dilekçe yazdıklarını aktarmışlardır.

4.1.51 MARMARA KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 21 siyasi mahpus olduğunu,
- Açlık grevi sürecinde 9 kişinin yer alacağını, 1'er kişi dönüşümlü olarak 9 gün süreli olarak greve katılacağını,
- İdarenin, olumsuz bir tavrının olmadığını,
- Herhangi bir disiplin soruşturması açılmadığını,
- Daha önce açlık grevine giren 4 mahpus olduğu ve bu açlık grevine de gireceklerini,
- Mahpuslara her gün durumlarının sorulduğunu, mahpuslar istediği takdirde tansiyon, şeker, kilo ölçümlerinin yapıldığını, İdare tarafından gerekli vitamin ve limon, şeker, tuz gibi takviyelerin verildiğini,
- Mahpuslar tarafından açlık grevine ilişkin olarak, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Meclis İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, Birleşmiş Milletler Türkiye Temsilcisi, Türkiye Barolar Birliği, İstanbul Barosu gibi kurumlara mektuplar yazıldığını, her hafta düzenli olarak yazılacağını, gazetelere ve aydınlara ilerleyen günlerde mektuplar yazılacağını aktarmışlardır.

4.1.52 OSMANİYE 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla ile 08.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Mahpus, kamuoyunda bilinen gerekçelerle süresiz dönüşümlü açlık grevine başladıklarını,
- Başlatılan açlık grevinin 10'ar günlük periyotlar halinde, dönüşümlü olarak devam edeceğini, her 10 günde bir başka bir mahpusun açlık grevine başlayacağını ve bu sürecin 15 Şubat'a kadar devam edeceğini,
- 15 Şubat'tan sonra taleplerine karşılık verilmediği takdirde tekrar değerlendirme yapacaklarını ve gerekirse sonraki süreçte süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlayabileceklerini,
- Açlık grevine toplam 10 mahpusun katılacağını, bu mahpusların A-7 ve A-8 koğuşunda kalan mahpuslar olduğunu,
- İlk olarak 27 Kasım'da açlık grevine başladıklarını,
- Açlık grevleri nedeni ile bu greve katılan; M. Ç., K. B. ve N. S. isimli mahpuslar hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını,

- Açlık grevine başlayan mahpusların revire çıkmayı reddettiğini ve daha önceki süreçlerde olduğu gibi koğuş kapısı önünde muayene edilmeleri yönünde talepleri olduğunu ancak bu taleplerinin reddedildiğini aktarmışlardır.

4.1.53 ÖDEMİŞ T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 28 Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Bulunduğu hapisanedeki siyasi mahpusların, 27 Kasım 2023 tarihinde süreli-dönüşümlü açlık grevi eylemine başladıklarını,
- 27 Kasım 2023 tarihinden 28 Aralık 2023 görüşme tarihine kadar 1 mahpusun dönüşümlü ve 10'ar günlük süreli olacak şekilde açlık grevine girdiklerini,
- 27 Kasım 2023 tarihinden 28 Aralık 2023 görüşme tarihine kadar V. A., E. B., M. K. ve 27 Aralık 2023 tarihi itibari ile A. İ. isimli mahpusların açlık grevi eylemine girdiklerini,
- Açlık grevi eylemine başlayacaklarına ilişkin idareye dilekçe verdikten sonra doktorun mahpusları revire çağırdığını, grev öncesinde herhangi bir şikayetleri olup olmadığını sorduğunu, daha sonra psikolog görüşmesine çıkarıldıklarını,
- Kilo, nabız ve tansiyon ölçümlerinin sağlık personeli tarafından koridorda yapıldığını, kan tahlili için ilk gün ve son gün yapılacağı söylendiğini daha sonra 5. Gün ve son gün yapılacağı söylendiğini, kan tahlilini daha önce girdikleri açlık grevi eylemlerinde hapisanedeki revirde alındığını ancak bu sefer hastaneye götürülmek istediklerini, bu uygulamayı mahpusların istemediğini, E.B. isimli mahpusun açlık grevini sonlandırdığı gün kan tahlili için hastaneye götürüldüğünü, ancak sonuçlarının henüz kendisine verilmediğini,
- Açlık grevinde yaklaşık olarak günlük 2-3 bardak açık çay, 1 bardak sabah 1 bardak akşam limonlu şerbet, kahve, toz içecekler (tuzlu limonata) içtiklerini, bunları kendilerinin kantinden temin ettiklerini,
- Açlık grevinde kendilerine idare veya doktor tarafından saf B1 vitamini verilmediğini, B Kompleks şeklinde vitaminlerin de verilmediğini,
- Açlık grevi eylemine giren mahpusların ilk günlerde baş ağrısı, baş dönmesi, uykusuzluk, mide ağrıları ve mide krampları sorunları yaşadığını, her mahpusun ortalama 2-3 kilo kaybettiğini aktarmışlardır.

Mahpuslarla 23 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Buldukları hapisanede 27 Kasım 2023 tarihinden beri açlık grevi eyleminin devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemlerinin 10 gün süreli ve dönüşümlü olarak devam ettiğini,
- Açlık grevi eylemine başlayacaklarına ilişkin idareye dilekçe verdikten sonra doktorun mahpusları revire çağırdığı, grev öncesinde herhangi bir şikayetleri olup olmadığını sorulduğunu, daha sonra psikolog görüşmesine çıkarıldıklarını,
- Kilo, nabız ve tansiyon ölçümlerinin sağlık personeli tarafından koridorda yapıldığını, kan tahlili için ilk gün ve son gün yapılacağı söylendiği daha sonra 5. Gün ve son gün yapılacağı söylendiğini, kan tahlilini daha önce girdikleri

açlık grevi eylemlerinde hapisanedeki revirde alındığı ancak bu sefer hastaneye götürülmek istendiklerini, bu uygulamayı mahpusların istemediğini, E. B. isimli mahpusun açlık grevini sonlandırdığı gün kan tahlili için hastaneye götürüldüğünü, ancak sonuçlarının henüz kendisine verilmediğini,

- Açlık grevinde yaklaşık olarak günlük 2-3 bardak açık çay, 1 bardak sabah 1 bardak akşam limonlu şerbet, kahve, toz içecekler (tuzlu limonata) içtiklerini, bunları kendilerinin kantinden temin ettiklerini,
- Açlık grevinde kendilerine idare veya doktor tarafından saf B1 vitamini verilmediğini, B Kompleks şeklinde vitaminlerin de verilmediğini,
- Açlık grevi eylemine giren mahpusların ilk günlerde baş ağrısı, baş dönmesi, uykusuzluk, mide ağrıları ve mide krampları sorunları yaşadığını,
- Açlık grevine giren her mahpusun ortalama 2-3 kilo kaybettiğini aktarmışlardır.

4.1.54 PATNOS L TİPİ KAPALI HAPİŞHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine farklı 3'er kişilik grup şeklinde 15'er günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Açlık grevine giren mahpuslara su, tuz, şeker, karbonat çok az verildiğini, meyve suyu yoğurt limonata vs. gibi içeceklerin ise hiç verilmediğini,
- Açlık grevine giren mahpusların günlük sağlık kontrollerinin yapıldığını ancak B1 vitaminin verilmediğini,
- Açlık grevine giren mahpuslara açlık grevine başlamış olmaları nedeniyle haklarında disiplin soruşturması başlatıldığını ve "1 ay sürecek haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama" disiplin cezasının verildiğini,
- Ayrıca idarenin açlık grevinin başlamasından sonra çeşitli bahaneler ile daha önce idare gözetiminde verilen bütün kitapların yasaklı olduğu gerekçesi ile toplatıldığı aktarılmıştır.

S.İ., M.A.U., H.Ö. ve Y.Y. ile Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların 3'er kişilik gruplar ile 15'er günlük dönüşümlü açlık grevine girdiklerini,
- Açlık grevcilerinin her birisinin ayrı koşullarda kaldığını, birbirlerini yalnızca revirde görebildiklerini,
- Sağlık durumlarının iyi olduğunu,
- B1 vitaminin verildiğini,
- Açlık grevine başladıkları süreçten itibaren iki günde bir 3 adet küçük su, 1 kaşık tuz, 1 kaşık şeker ile yarım paket karbonat verildiğini ve açlık grevinde olmaları sebebiyle miktarlar az verildiğini ancak idare ile yapılan görüşmeler sonrası açlık grevine giren mahpuslara ilişkin bir listenin çıkarıldığını ve onun takip edildiğini,
- Meyve suyu ve çok az miktarda yoğurt verildiğini,

- Açlık grevine başladıkları süreçten sonra şeker, tansiyon ve kilo ölçümleri ile sağlık kontrollerinin revir doktoru tarafından yapıldığını,
- Açlık grevine başlamış olmaları nedeniyle haklarında disiplin soruşturması başlatıldığını,
- Açlık grevinin başlaması ile idarenin baskısının arttığını, defter, kitaplarına el konulduğunu ve bazı kitapların yasak olduğu gerekçesiyle soruşturma açıldığını ve bu nedenle çok sayıda mahpusa 3 aylık görüş yasağı cezasının verildiğini aktarmışlardır.

A. Ç. ile 02.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 15 günlük aralıklarla 3 kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevine başladıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığını ve sosyal etkinlikler başta olmak üzere atölye ve spor faaliyetlerinden tecrit edildiğini,
- Açlık grevine giren mahpuslara her gün verilmesi gereken B1 ya da B12 kompleks vitaminlerin çok geç getirildiğini, 10. günden sonra verildiğini,

K. S. ile 02.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 15 günlük aralıklarla 3 kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevine başladıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığını ve sosyal etkinlikler başta olmak üzere atölye ve spor faaliyetlerinden tecrit edildiğini,
- Açlık grevine giren mahpuslara her gün verilmesi gereken B1 ya da B12 kompleks vitaminlerin çok geç getirildiğini, 10. günden sonra verildiğini,

Y. Y. ile 02.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Üçer kişilik gruplar halinde 15 günlüğüne açlık grevine girdiklerini;
- Grevcilerin günlük ihtiyaçlarının karşılanmadığını, sadece tuz, şeker ve karbonat bazen bir limon verildiğini, grevcilere verilmesi gereken vitaminlerin verilmediğini,
- Açlık grevinin başlamasıyla idarenin daha da sertleştiğini, birbirleriyle iletişimi koparabilmek için tek başlarına havalandırmaya çıkarıldıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslara disiplin soruşturmaları açılarak iletişim cezaları verildiğini,

M. A. ile 02.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- 15 günlük aralıklarla 3 kişi olmak üzere dönüşümlü olarak açlık grevine başladıklarını,
- Açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatıldığını ve sosyal etkinlikler başta olmak üzere atölye ve spor faaliyetlerinden tecrit edildiğini,

- Açlık grevine giren mahpuslara her gün verilmesi gereken B1 ya da B12 kompleks vitaminlerin çok geç getirildiğini 10. günden sonra verildiğini aktarmıştır.

M. A. U. ile 02.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Üçer kişilik gruplar halinde 15 günlüğüne açlık grevine girdiklerini;
- Görüşülen tarih itibariyle 5. Grup olan N. E., S. İ. ve E. A. isimli arkadaşların grevde olduğunu, grevcilerin günlük iaşelerinin karşılanmadığını, sadece tuz, şeker ve karbonat bazen bir limon verildiğini, grevcilere verilmesi gereken vitaminlerin verilmediğini,
- Açlık grevinin başlamasıyla idarenin daha da sertleştiğini, açlık grevine giren mahpuslara disiplin soruşturmaları açılarak iletişim cezaları verildiğini aktarmıştır.

İ. C. ile 02.02.2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Üçerli gruplar halinde 15 günlüğüne açlık grevine girildiğini;
- Grevcilerin günlük iaşelerinin karşılanmadığını, sadece 1 meyve suyu, 1 kaşık kadar tuz, yarım limon ve 1 kaşık kadar şeker ve birkaç günde bir karbonat verildiğini aktarmıştır.

4.1.55 RİZE/KALKANDERE L TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te yapılan görüşmelerde;

- Açlık grevine farklı 2'şer kişilik grup şeklinde 10'ar günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Greve giren mahpuslara su, tuz, şeker gibi iaşeler verildiğini ancak eksik verildiğini,
- Açlık grevine giren mahpusların sağlık kontrolleri boy kilo ve tansiyon ölçümü olmak suretiyle günlük yapıldığını aktarmışlardır.

Mahpuslardan U.S.K, V.A ve B.K ile Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların 2'şer kişilik gruplar ile 10'ar günlük dönüşümlü açlık grevine girdiklerini,
- Açlık grevine giren mahpuslara günlük 2 paket süt (1 litre), 5 adet 10 gr bal, 2 tane limon, tuz, şeker, meyve suyu ve su gibi ihtiyaçların verildiğini,
- Açlık grevine giren mahpuslara B12 (Tribeksol) vitamininin verilmediğini,
- Açlık grevcilerinin tansiyon, kilo, saturasyon ve nabız ölçümlerinin 2 günde bir revire götürülerek kontrollerin yapıldığını, onun dışında herhangi bir sağlık kontrolünden geçirilmediklerini,
- Açlık grevine giren mahpuslara hapisane idaresi tarafından disiplin soruşturması başlatıldığını ve 1 ay kurumun kültürel ve spor etkinliklerine katılmaktan yoksun bırakıldığını,

- İdarenin ve infaz koruma memurlarının açlık greviyle birlikte tutumlarının sertleştiğini ve hapisanede baskıların arttığını, koğuş aramalarının sıklaştığı ve gardiyanlar tarafından provokatif davranışlarda bulduklarını,
- Hasta mahpusların hastane sevk taleplerinin karşılanmadığı ve bu durumun tedavilerinin engellediği, sağlık sorunları yaşadıklarını aktarmışlardır.

4.1.56 SAMSUN/BAFRA T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine farklı 2'şer kişilik grup şeklinde 10'ar günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Greve giren mahpuslara su, tuz, şeker, karbonat gibi iaşeler verildiğini,
- Açlık grevine giren mahpusların sağlık kontrollerinin yapıldığını ve ancak şeker ölçümlerinin yapılmadığını,
- B1 vitaminin verildiğini,
- Mahpusların hızlı kilo kaybettiklerini,
- Açlık grevi başladıktan sonra hapisane idaresinin oldukça sert bir tutum takındığını, özellikle daha önceden süre gelen ağız içi aramasından ötürü mahpusların hastaneye gidemedikleri aktarmışlardır.

4.1.57 SAMSUN/KAVAK S TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine farklı 2'şer kişilik grup şeklinde 10'ar günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Greve giren mahpuslara su, tuz, şeker, karbonat gibi iaşeler verildiğini,
- Açlık grevine giren mahpusların sağlık kontrollerinin yapıldığını ve B1 vitaminin verildiğini,
- Mahpusların hızlı kilo kaybettiklerini,
- Açlık grevine giren mahpusların grev süresince farklı bir bölmede tutulduklarını,
- Açlık grevi başladıktan sonra hapisane idaresinin oldukça sert bir tutum takındığını, özellikle daha önceden süre gelen ağız içi aramasından ötürü mahpusların hastaneye gidemediklerini aktarmışlardır.

Y. A. ile 08.03.2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevindeki arkadaşlarının -son gruba kadar- ayrı bir odaya alındıklarını, bu nedenle bazılarının semaver, bazılarının televizyon, bazılarının meyve suyu verilmediğini,
- Son grup açlık grevindeki arkadaşlarının kendi koğuşlarında bırakıldığını aktarmıştır.

N. A. ile 08.03.2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 2'şer gruplar halinde dönüşümlü açlık grevlerinin devam ettiğini,
- Açlık grevine çıkan arkadaşlarının ayrı odaya konulduklarını,
- DSÖ ve TTB tarafından açlık grevlerinde meyve suyu alınması gerektiği açıklanmış olmasına rağmen, bazı gruplara kantinden satın aldıkları meyve suyunun bile verilmediğini,
- Ayrı odalara alınan açlık grevindeki bazı gruplara semaver, bazılarına sıcak içecek verilmediğini,
- Son açlık grevi grubunun koşullarında bırakıldığını, neden ayrı odalara alındığını anlamadıkları gibi şimdi koşullarında bırakılmalarının sebebini de bilmediklerini,
- Hapishane müdürü ile görüşmek için dilekçe yazmalarına rağmen görüşme taleplerinin kabul edilmediğini,
- Açlık grevlerinden dolayı, sürekli soruşturma açıldığını ve kültürel etkinliklerden alıkoyma şeklinde 1 ay veya 2 ay disiplin cezaları alan arkadaşları olduğunu aktarmıştır.

E. A. ile 08.03.2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 2'şerli gruplar halinde dönüşümlü açlık grevlerinin devam ettiğini,
- Açlık grevine çıkan arkadaşlarının ayrı odaya konulduklarını,
- DSÖ ve TTB tarafından açlık grevlerinde meyve suyu alınması gerektiği açıklanmış olmasına rağmen, bazı gruplara kantinden satın aldıkları meyve suyunun bile verilmediğini,
- Ayrı odalara alınan açlık grevindeki bazı gruplara semaver, bazılarına sıcak içecek verilmediğini,
- Son açlık grevi grubunun koşullarında bırakıldığını, neden ayrı odalara alındığını anlamadıkları gibi şimdi koşullarında bırakılmalarının sebebini de bilmediklerini,
- Açlık grevlerinden dolayı, sürekli soruşturma açıldığını ve kültürel etkinliklerden alıkoyma şeklinde 1 ay veya 2 ay disiplin cezaları alan arkadaşları olduğunu aktarmıştır.

Y. S. ile 08.03.2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine girenlere limon, yoğurt, şeker, karbonat verildiğini,
- Kendi paraları ile almalarına rağmen meyve suyu verilmediğini,
- Günde 3 litre su verildiğini,
- Daha önceki açlık grevine girenleri ayrı odaya aldıklarını ancak şimdi açlık grevinde olanları ayrı odaya almadıklarını kendi odalarında bıraktıklarını,
- Bazen sıcak su için semaver verdiklerini bazen de semaver vermediklerini,
- Açlık greviden çıkanlara çorba, hoşaf, süt verildiğini,
- Doktorun her gün kilo ve tansiyon kontrolü için açlık grevi yapanların odalarına geldiğini kontrolün bu şekilde yapıldığını aktarmıştır.

S. K. ile 08.03.2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 2 mahpus' un 15 er günlük açlık grevlerine girdiğini,
- Kendi paraları ile almalarına rağmen idarece meyve sularının verilmediğini,
- Su, şeker, limon, karbonat ve yoğurt verildiğini,
- Ara sıra semaver verildiğini,
- Her gün doktorların tansiyon ve kilo ölçümü için açlık grevindeki mahpusların kaldığı odaya gittiğini,
- Açlık grevine başlayanların odalarından alınarak başka odaya götürüldüğünü ve açlık grevinde olanların aynı odada tutulduklarını aktarmıştır.

V. H. ile 08.03.2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine 10 günde bir 2 şer mahpusun devam ettiğini,
- Açlık grevinde olan mahpusların dilekçe ile başvuru yaptığını,
- İdarenin açlık grevindeki mahpusları B-4 odasına götürdüklerini
- Günlük tartı ve ölçümlerin yapıldığını,
- Açlık grevine giren mahpuslara soruşturma açıldığını, ilk soruşturmada 1 ay spor ve diğer etkinliklerden 1 ay yoksun kalma cezası verildiğini,
- Mahpusların dönüşümlü olarak açlık grevine girmesi nedeniyle 2'nci defa 10 ar gün açlık grevine başlamasında da tekrar soruşturma açıldığını sonrasında da 3 ay spor ve diğer etkinliklerden alıkoyma cezası verildiğini aktarmıştır.

H. A. ile 08.03.2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Bu hafta açlık grevinde olduğunu,
- 10 ar gün aralıklarla 2 mahpusun açlık grevine girdiğini,
- Açlık grevine başlayan mahpuslara refakatçi verilmediğini,
- Açlık grevine başlayan 2 mahpusun arkadaşlarından ayrı başka bir koğuşa götürüldüğünü,
- 1 kaşık tuz, şeker, karbonat, 2 adet limon, 1 küçük yoğurt ve B-12 Complex vitamin verildiğini,
- Süreli-dönüşümlü açlık grevinde olduklarını,
- 2. kez açlık grevine devam edildiği dönemde iaşenin çok azaldığını, en başından beridir bitki çayı ve meyve suyunu kendi paralarıyla aldıklarını,
- Açlık grevine başlarken idareye dilekçe verdiklerini, açlık grevine başlayan mahpuslara soruşturma açıldığını sonrasında 1 ay etkinlik ve faaliyetten yoksun kalma cezası verildiğini, ancak bu konuda idarenin de tam bir kararı olmadığını,
- İkinci defa açlık grevine giren mahpuslara 3 ay etkinlik ve faaliyetlerden yoksun kalma cezası verildiğini, 3 ay etkinlik ve faaliyetlerden yoksun kalma cezası alanların infaz hakimliğine itiraz ettiğini ve itirazlarının kabul edildiğini idarenin bundan sonra greve başlayanlara 1 ay etkinlik ve faaliyetlerden yoksun kalma cezası verdiğini aktarmıştır.

4.1.58 SİNCAN 1 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİŞHANESİ

S. A., B. S., O. A. ile 13.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 10'ar günlük 3'er kişi dönüşümlü olarak açlık grevi yapıldığını; 1.Grubun (27 Kasım-7 Aralık 2023) bitirdiğini ve bu grupta B. S., F. T., E. I. olduğunu; 2.Grubun (7 Aralık- 17 Aralık 2023) devam ettiğini ve 17 Aralık 2023 tarihine kadar devam edeceklerini, bu grupta H. Y., H. A., E. E. olduğunu; 3. Grubun 17 Aralık'ta (17-27 Aralık Arası) başlayacaklarını ve bu grupta O. A., H. B., O. Y. olduğunu;
- Şeker, su, tuz, limon verdiklerini ve vitamin olarak kompleks B vitamini verildiğini,
- Açlık grevi sonrası çorba, pirinç lapası gibi diyet yemeği istemelerine rağmen verilmediğini aktarmışlardır.

C.İ. ile 13.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishane idaresinin açlık grevinde işleri tamamıyla verdiğini, herhangi bir kötü muamele ve sorun olmadığını, ancak açlık grevi başlatan mahpuslara soruşturma açıldığını aktarmıştır.

S.A. ile 13.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Şeker, su, tuz, limon verildiğini,
- Vitamin olarak kompleks b vitamini verildiğini
- Açlık grevi sonrası diyet yemeği verilmediğini aktarmıştır.

4.1.59 SİNCAN 2 NOLU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİŞHANESİ

H. T. ve N. Ö. ile 13.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hatırlayabildikleri kadarıyla 17 Aralık 2023 tarihine kadar M. G. ve Ö. G. ve bir arkadaşlarının daha açlık grevi yaptığını; 17. sinde N. Ö.'nun açlık grevine başlayacağını; 3 er kişi 10'ar günlük dönüşümlü açlık grevi yaptıklarını;
- Açlık grevi sonrası diyet yemek verilmediğini; iâşe olarak günlük 5 meyve suyu, 1 şişe su, 5 bitki çayı, biraz şeker ve tuz verildiğini,
- Vitamin talep etmediklerini,
- Açlık grevindekileri revire götürüp muayene yapmak istediklerini, doktorun hücrelere gelmediğini aktarmışlardır.

S. A. ve R. T. Ö. ile 13.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 3 er kişi 10'ar günlük dönüşümlü açlık grevi yaptıklarını, sadece ilk grubun 4 kişilik başladığını; 1. Grubun bittiğini ve bu grupta D. İ., H. A., Ö. S., B. Ö. olduğunu; 2. Grubun 16 Aralık'ta biteceğini ve bu grupta Ö. G., A. M. M. H.,

M. G. olduğunu; 3. Grubun 17 Aralık'ta başlayacaklarını ve bu grupta K. Y., R. Ç., N. Ö. olduğunu,

- Açlık grevi sonrası diyet yemek verilmediğini,
- Günlük 5 meyve suyu, 1 şişe su, 5 bitki çayı, şeker ve tuz verildiğini, vitamin taleplerinin olmadığını,
- Açlık grevlerindeki için doktor gelmediğini, revire götürüldüklerini aktarmıştır.

N.Ö. ile 13.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevinden çıkanlara diyet yemeği verilmediğini, çorba pirinç lapası vs. talep ettiklerini, ancak verilmediğini aktarmıştır.

R.T.Ö. ile 13.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevi sonrası diyet yemek verilmediğini, günlük 5 meyve suyu, 1 şişe su, 5 bitki çayı, şeker ve tuz verildiğini,
- Açlık grevlerindeki için doktorun hücrelere gelmediğini, revire götürüldüklerini aktarmıştır.

4.1.60 SİNCAN KADIN KAPALI HAPİSHANESİ

S.A. ile 15.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Vitamin taleplerinin olmadığı ancak idare ve revir tarafından talep olduğu halde kendilerine vitamin verilebileceğinin iletildiğini,
- Eylemle alakalı haklarında disiplin cezası verildiğini aktarmıştır.

S.İ. ile 15.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevi eylemine ilişkin olarak ilk günün akabinde Kurumun, disiplin soruşturması başlattığını aktarmıştır.

4.1.61 TARSUS 1 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 08.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023'te 10'ar günlük süreli dönüşümlü açlık grevine başladıklarını, süreli dönüşümlü açlık grevinin 15 Şubat'a kadar devam edeceğini, taleplerinin karşılanmaması durumunda 15 Şubat'tan sonra süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlamayı düşündüklerini aktarmışlardır.

4.1.62 TARSUS 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 08.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023'te 10'ar günlük süreli dönüşümlü açlık grevine başladıklarını, süreli dönüşümlü açlık grevinin 15 Şubat'a kadar devam edeceğini, taleplerinin karşılanmaması durumunda 15 Şubat'tan sonra süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlamayı düşündüklerini aktarmışlardır.

4.1.63 TARSUS 3 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 08.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023'te 10'ar günlük süreli dönüşümlü açlık grevine başladıklarını, süreli dönüşümlü açlık grevinin 15 Şubat'a kadar devam edeceğini, taleplerinin karşılanmaması durumunda 15 Şubat'tan sonra süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlamayı düşündüklerini aktarmışlardır.

4.1.64 TARSUS KADIN KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla 08.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023'te 10'ar günlük süreli dönüşümlü açlık grevine başladıklarını, süreli dönüşümlü açlık grevinin 15 Şubat'a kadar devam edeceğini, taleplerinin karşılanmaması durumunda 15 Şubat'tan sonra süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlamayı düşündüklerini aktarmışlardır.

4.1.65 TEKİRDAĞ 1 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede 4'er mahpusun 10'ar gün süreli dönüşümlü açlık grevi başlattıklarını,
- Greve giren kişilere herhangi bir kötü muamele olmadığını, ancak 1 ay süreli bazı etkinliklerden alıkoyma disiplin cezasının verildiğini,
- Açlık grevine giren veya girecek mahpusların arasında daha önce uzun süreli açlık grevi yapan mahpusların da olduğunu,
- Mahpusların revire çıkarılarak durumlarının kontrol edildiğini, revirde herhangi bir kötü muamele olmadığını,
- İdare tarafından vitamin ve limon, şeker, tuz gibi takviyelerinin de verildiğini, grev sonunda 1 gün lapa verildiğini, diğer günler normal yemeklere döndüğünü,
- Mahpusların, Adalet Bakanlığına ve basına hitaben taleplerini içeren mektup yazdıklarını ancak basına yazdıkları mektupların bir kısmının idare tarafından sansürlenmek istediğini aktarmışlardır.

4.1.66 TEKİRDAĞ 2 NOLU F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 80 siyasi mahpus olduğunu,
- 1. Grup olarak 4 mahpusun 10 gün süreli dönüşümlü, 7 Aralık tarihinden itibaren ise 3'er mahpusun 10'ar gün süreli dönüşümlü olarak açlık grevine dahil olacağını,
- Greve giren kişilere herhangi bir kötü muamele olmadığını ancak 1 ay süreli bazı etkinliklerden alıkoyma disiplin cezasının verildiğini,
- Açlık grevine giren veya girecek mahpusların arasında daha önce uzun süreli açlık grevi yapan mahpusların da olduğunu,
- Mahpusların revire çıkarılarak durumlarının kontrol edildiğini, revirde herhangi bir kötü muamele olmadığını,
- İdare tarafından vitamin ve limon, şeker, tuz gibi takviyelerinin de verildiğini, grevden sonraki gün 1 öğün haşlanmış patates ve yumurta verildiğini, daha sonra normal öğünlere döndüğünü,
- Mahpusların, Adalet Bakanlığına taleplerini içerir dilekçe yazdıklarını, İmralı Ada Hapishanesine sevk talebinde bulduklarını, TBMM İnsan Hakları Komisyonuna, İHD ve TİHV isimli kurumlara taleplerini ilettiklerini ancak henüz bir cevap almadıklarını aktarmışlardır.

4.1.67 TEKİRDAĞ 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 12 siyasi mahpus olduğunu,
- 1'er kişinin dönüşümlü olarak 10 gün süreli olarak greve katılacağını,
- Greve giren kişilere herhangi bir kötü muamele olmadığını ancak 1 ay süreli bazı etkinliklerden alıkoyma disiplin cezasının verildiğini,
- Açlık grevine giren veya girecek mahpusların arasında daha önce uzun süreli açlık grevi yapan mahpusların da olduğunu,
- Mahpusların revire çıkarılarak durumlarının kontrol edildiğini revirde herhangi bir kötü muamele olmadığını,
- İdare tarafından vitamin ve limon, şeker, tuz gibi takviyelerinin de verildiğini, grevden sonraki gün diyet yemeği verilmediğini,
- Mahpusların, Adalet Bakanlığına taleplerini içerir dilekçe yazdıklarını, İmralı Ada Hapishanesine sevk talebinde bulduklarını, Meclis İnsan Hakları Komisyonu'na başvurduklarını ancak herhangi bir yanıt almadıklarını aktarmışlardır.

4.1.68 TOKAT T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

A.Ç. ile 21.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Kendilerine doğrudan yönelen fiziki ve sözlü saldırının olmadığını,

- Disiplin soruşturmalarının açıldığını, cezaların verildiğini,
- İdare tarafından günlük iyeşe verildiğini, iyeşe içerisinde 3 tane meyve suyunun bulunduğunu (200 ml), 2-3 bardak ayran verildiğini, limon verildiğini, musluktan su içtiklerini ancak musluk suyunun fena olmadığını, yarım bardak tuz ve ieker verildiğini, karbonat verilmediğini,
- Revire her gün kendilerinin gittiklerini, hekimi değil sağlık memurunu gördüklerini, tansiyon ölçümü yapıldığını, öncesinde boy ve kilo ölçümü de yapıldığını aktarmıştır.

4.1.69 TRABZON/BEŐIKDÜZÜ T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine farklı 2'şer kişilik grup şeklinde, 10'ar günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Greve giren mahpuslara su, tuz, ieker gibi iyşeler verildiğini, ancak eksik verildiğini,
- Açlık grevine giren mahpusların sağlık kontrolleri ilk gün yapıldıktan sonra grev süresince ve grev bittikten sonra da bir daha yapılmadığını,
- Bu hapishanede mahpusların hiçbir talebinin karşılanmadığını ve mahpusların zorlu bir tecrit süreciyle karşı karşıya kaldıklarını aktarmışlardır.

Mahpuslardan M.B, K.K. ve İ.B. ile Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların 1'er kişilik gruplar ile 10' ar günlük dönüşümlü açlık grevine girdiklerini,
- Açlık grevine giren mahpuslara verilmesi gereken limon, tuz, ieker ve su gibi ihtiyaçların verildiğini,
- Meyve suyu, yoğurt vs. ürünlerinin verilmediğini,
- Açlık grevine giren mahpuslara B12 (Tribeksol) vitamininin verildiğini,
- Açlık grevcilerinin tansiyon, kilo, satürasyon ve nabız ölçümlerinin grevin ilk günü ile son günü revirde kontrollerin yapıldığını, onun dışında herhangi bir sağlık kontrolünden geçirilmediklerini, gardiyanlar tarafından düzenli olarak yapıldığını ancak ieker ölçümünün yapılmadığını,
- İdarenin ve infaz koruma memurlarının açlık greviyle birlikte tutumlarının sertleştğini ve hapishanede baskıların arttığını, koğuş aramalarının sıklaştığını ve gardiyanlar tarafından provakatif davranışlarda bulunduğu,
- Pandemi süreci bitmiş olmasına rağmen mahpusların spor ve sosyal aktivitelerinin yapılmasına izin verilmediği ve halen tecrit koşullarının uygulandığını,
- Mahpusların koğuş değişikliği taleplerinin hukuki bir gerekçe olmadan idare tarafından reddedildiği,
- Açlık grevine giren mahpuslara hapishane idaresi tarafından disiplin soruşturması başlatıldığı ve 1 ay kurumun kültürel ve spor etkinliklerine katılmaktan yoksun bırakıldığını aktarmışlardır.

4.1.70 URFA 1 NOLU T KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023 tarihinde süreli dönüşümlü açlık grevine başladıklarını, her koğuştta 2 kişi 10'ar gün girerek sıra diğer koğuşa geçeceğini,
- Grev süresince düzenli kontrollerin yapıldığını,
- Hakkında disiplin soruşturması başlatılıp 1 aylık etkinliklerden yasak kararı verildiğini,
- Grevde yapılan ve yapılacak beslenmenin günlük, 1 su bardağı ayran, 1 su bardağı meyve suyu olduğunu, bir de bir tane çikolata yenildiğini, kahveden çok çay tükettiklerini, tuz konusunda da sınır olmadığını, tansiyon sorunu olunca ayran ile karıştırıp içildiğini, grev süresince katı gıda almadıklarını, şekerli su alınıyor ancak B12 konusunda daha ihtiyaç duymadıklarını,
- Greve girdiklerini idareye ve Adalet Bakanlığına bildirdiklerini, dilekçe doğrultusunda iaşe bedeline karşılık olarak şeker, limon ve açlık grevinde gereken ihtiyaçları talep ettiklerini, idarenin onlara şu anda sadece yarım yemek tabağı şeker ve iki limon verdiğini,
- Grevde olan her gün günde 1 defa sağlık kontrolüne çıkarıldıklarını kilo şeker ve tansiyon ölçümü yapıldığını,
- Günde su çay kahve haricinde 5 su bardağına tekabül eden içecek tükettiklerini, 3 su bardağı meyve suyu ve 2 su bardağı ayran içildiğini,
- İdare tarafından şu an engellemeye yönelik bir eyleminin olmadığını aktarmıştır.

4.1.71 URFA 2 NOLU T KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- 27 Kasım 2023 tarihinde süreli dönüşümlü açlık grevine başladıklarını, her koğuştta 2 kişi 10'ar gün girerek sıra diğer koğuşa geçeceğini,
- Grev süresince düzenli kontrollerin yapıldığını,
- Hakkında disiplin soruşturması başlatılıp 1 aylık etkinliklerden yasak kararı verildiğini,
- Grevde yapılan ve yapılacak beslenmenin günlük, 1 su bardağı ayran, 1 su bardağı meyve suyu olduğunu, bir de bir tane çikolata yenildiğini, kahveden çok çay tükettiklerini, tuz konusunda da sınır olmadığını, tansiyon sorunu olunca ayran ile karıştırıp içildiğini, grev süresince katı gıda almadıklarını, şekerli su alınıyor ancak B12 konusunda daha ihtiyaç duymadıklarını,
- Greve girdiklerini idareye ve Adalet Bakanlığına bildirdiklerini, dilekçe doğrultusunda iaşe bedeline karşılık olarak şeker, limon ve açlık grevinde gereken ihtiyaçları talep ettiklerini, idarenin onlara şu anda sadece yarım yemek tabağı şeker ve iki limon verdiğini,
- Grevde olan her gün günde 1 defa sağlık kontrolüne çıkarıldıklarını, kilo şeker ve tansiyon ölçümü yapıldığını,
- Günde su çay kahve haricinde 5 su bardağına tekabül eden içecek tükettiklerini, 3 su bardağı meyve suyu ve 2 su bardağı ayran içildiğini,

- İdare tarafından şu an engellemeye yönelik bir eyleminin olmadığını aktarmışlardır.

4.1.72 ÜMRANIYE T KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Hapishanede toplam 10 siyasi mahpus olduğunu,
- Ümraniye Hapishanesinde ağır ihlaller yaşamadıklarını ancak birçok hapishanede siyasi mahpusların işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını,
- Açlık grevi eylemine destek sunacaklarını ancak henüz başlamadıklarını,
- Ayrıca İmralı Ada Hapishanesi'ne sevk için talepte bulunacaklarını, yine tecridin kaldırılması için aydın, yazar, gazetecilere, ulusal ve uluslararası hukuk kurumlarına mektup ve dilekçeler hazırladıklarını aktarmışlardır.

4.1.73 VAN F TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine farklı 2'er kişilik grup şeklinde 10'ar günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Mahpusların greve başladıktan sonra hapishane idaresi tarafından diğer mahpuslardan ayırarak farklı bir bölüme alındıklarını,
- Greve giren mahpuslara su, tuz, şeker kısmen verildiği, karbonat, meyve suyu, yoğurt, limonata vs. gibi iışelerin verilmediği, mahpusların bu iışeleri kendi paraları ile kantinden dahi alamadıklarını,
- Açlık grevine giren mahpusların sağlık kontrollerinin yapılmadığı, B1 vitaminin verilmediğini,
- Açlık grevi başladıktan sonra hapishane idaresinin oldukça sert bir tutum takındığından grevde olmayan diğer mahpusların bu tutumu protesto etmek için yemek almama eylemi yaptıklarını,
- Hapishane yönetimi tarafından greve giren mahpuslara hiçbir takviye iışe verilmediğini ve vitamin de verilmediğinden greve giren mahpusların 5 günde 6 kilo verdiklerini aktarmışlardır.

Mahpuslardan B.T., M.Y. ve V.F. ile Şubat 2024'te gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların 2'şer kişilik gruplar ile 10'ar günlük dönüşümlü açlık grevine girdiklerini,
- Limon, tuz, şeker gibi temel gıdaların idare tarafından tedarik edildiğini fakat musluk suyunun kireçli olmasından kaynaklı suyu kendi imkanları ile aldıklarını
- B1, B6 ve B12 içeren Tribeksol vitamininin kendilerine verilmediğini,
- Meyve suyu ve ayran gibi ihtiyaçların idare tarafından verilmediği, mahpusların bunları kendi imkanları ile karşılamaya çalıştığı fakat kantin fiyatlarının çok yüksek olmasından kaynaklı bu ihtiyaçları karşılamakta zorlandıklarını,

- Greve girenlerin kendi koşuşlarından alınarak tekli koşuşa konulduklarını ve grevde olan mahpuslara refakat edilmesine izin verilmediğini,
- Açlık grevine girenlere Hapishane idaresi tarafından disiplin soruşturması başlatıldığını ve 1 ay spor ve kùltùrel faaliyetlerden men cezası verildiğini,
- Açlık grevi süresi biten mahpus için grev sonrasında uygun yemekler verilmediğini (yağlı ve salçalı) için mide yanmalarının olduğunu,
- M.S. isimli mahpusun 60-65 yaşında olduğu, kalp, şeker ve tansiyon vb. hastalıklarının olduğunu aktarmışlardır.

4.1.74 VAN YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI HAPİSHANESİ

Mahpuslarla Aralık 2023'te gerçekteştirilen görüşmelerde;

- Açlık grevine farklı 2'er kişilik grup şeklinde 10'ar günlük dönüşümlü yapıldığını,
- Greve giren mahpuslara su, tuz, şeker, karbonat, gibi iaşelerin verildiğini ve ancak B1 vitaminin verilmediğini, greve giren mahpusların çok hızlı kilo verdiklerini aktarmışlardır.

Mahpuslardan D.A., A.T. ve R.B. ile şubat 2024'te gerçekteştirilen görüşmelerde;

- Mahpusların 2'şer kişilik gruplar ile 10'ar günlük dönüşümlü açlık grevine girdiklerini,
- Greve giren mahpuslar hakkında ertesi gün disiplin soruşturmasının başlatıldığını ve 1 aylık spor ve etkinliklerden men cezasının verildiğini,
- Tuz, şeker, çikolata ve yoğurt gibi gıdalara grevin ilk günlerinde el konulduğunu, 4 gün sonra geri verildiğini aktarmışlardır.

4.1.75 YOZGAT 1 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

A. T. ile 20.12.2023 tarihinde gerçekteştirilen görüşmede;

- 27 Kasım 2023 tarihinden itibaren süreli-dönüşümlü açlık grevinde olduklarını (1 kişi 7 gün olacak şekilde),
- Açlık grevine başlayan mahpusların tek kişilik hücreye alındıklarını ve iaşelerin verilmediğini,
- İlk giren kişiye yalnızca tuz, limon, şeker, su ve karbonat verildiğini, meyve suyu ve çay gibi isteklerinin karşılanmadığını ve mahpusların yanlarında getirmesine müsaade edilmediğini, idareyle yapılan görüşmeler sonrası durumun iyileştirildiğini, mahpusların yanlarında meyve suyu ve çikolata götürmelerine izin verildiğini ancak semaver götürmelerine izin verilmediğini ve bu nedenle çay ve kahve içemediklerini,
- Açlık grevinde olan mahpusların her gün revire götürülerek hemşireler tarafından tansiyon, şeker ve kilo kontrollerinin yapıldığını, Cumartesi ve Pazar günleri ise sağlıkçı gardiyanlar tarafından hücrede kontrollerinin yapıldığını,

- Hapishanenin, açlık grevine giren mahpusları tek kişilik hücreye alarak baskı altına almaya ve grevi sonlandırmaya çalıştıklarını, mahpuslar açlık grevi takip formlarının ve 3'lü protokolün hapishane idaresine gönderilmesi yönünde talepleri olduğunu,
- Mahpusların açlık grevinde; 4 tane limon, 50 gr tuz, 1 karbonat, 100 gr şeker, 3 litre su, 2 tane bal, 2 bardak meyve suyu, 2 bardak ayran, 1 bardak çay, 1 bardak kahve, 40 gr olacak şekilde çikolata tükettiklerini
- Açlık grevine giren mahpusların; 27 Kasım-4 Aralık 2023 tarihleri arasında S. Ş.'in 8 gün, 5 Aralık-12 Aralık arasında İ. Ö.'in 7 gün, 13 Aralık-19 Aralık arasında A. T.'in 7 gün, 20 Aralık'ta Z. Ç.'in ve sonrasında D. S., M. R., İ. A., Ş. T., S. T., Ş. G. olacak şekilde 15 Şubat 2024 tarihine kadar dönüşümlü yapacağını aktarmıştır.

4.1.76 YOZGAT 2 NOLU T TİPİ KAPALI HAPİSHANESİ

F. İ. ile, 20.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

- Mahpusların 27 Kasım 2023 tarihinde süreli dönüşümlü açlık grevine başladıklarını, her bir grubun 10'ar gün aralıklarla dönüşüm yaptığını, 3. Grubun Açlık grevine devam ettiğini; 1. Grubun N. K. ve S. D., 2. Grubun A. K. ve M. A. Ç., 3. Grubun A. Z. ve İ. E. G., 4. Grubun F. B. ve N. A., 5. Grubun R. H. ve H. K., 6. Grubun F. İ. ve M. M. B., 7. Grubun M. Y. ve H. T., 8. Grubun A. G. olduğunu,
- Açlık grevinde mahpuslara iaselerinin verildiğini,
- Mahpusların meyve suyu veya ayran talep ettiklerini ancak bunların verilmediğini, iase olarak 3 adet Limon, 100 gr. Tuz, 100 gr. Şeker, 50 gr. Karbonat, B-12 Complex vitamin, 2 adet 1,5 Lt su verildiğini,
- Açlık grevine başlayan mahpuslara soruşturmalar açıldığını, ilk aşamada açlık grevine başlayan mahpuslara 1 ay etkinlikten men cezası verildiğini, mahpusların sözlü savunma yapmak istediklerini, infaz hakimliğine başvuru yaptıklarını ancak bu başvuruların akıbetini bilmediklerini aktarmıştır.

M.Y. isimli mahpusla 20.12.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede;

Açlık grevine giren mahpuslara 3 adet Limon, 100 gr. Tuz, 100 gr. Şeker, 50 gr. Karbonat, B-12 Complex vitamin, 2 adet 1,5 Lt. su verildiğini, açlık grevine başlayan mahpuslara iase dışında hiçbir şey verilmediğini, grevdeki mahpusların para ile dahi meyve suyu alamadığını,

- Tartı ve tansiyon ölçümünün periyodik olarak yapıldığını aktarmıştır.

5 AÇLIK GREVLERİ İLE İLGİLİ TESPİT VE GÖZLEMLERİMİZ

1. **Rutin Sağlık Kontrolleri yapılmadığı;** Açlık grevinde olan mahpusların bazı hapishanelerde günlük sağlık kontrolleri hiç yapılmadığı, sağlık kontrollerinin yapıldığı hapishanelerde de revir hekimi tarafından yapılmadığı, bazen sağlık memuru ve bazen de görevli İnfaz koruma memurlarınca yapıldığı,

2. **Greve uygun iaşeler verilmediği;** Grevede olan mahpusların bazı hapisanelerde hiç iaşe verilmediği, bazı hapisanelerde de tuz, şeker ve karbonat verilirken, yoğurt, meyve suyu vb. iaşeler verilmediği,
3. **Vitamin ihtiyacının karşılanmadığı;** Açlık grevine giren mahpuslar için B1 vitamini hayati önem taşıırken, bazı hapisanelerde ise B1 veya B12 kompleks vitamini hiç verilmediği,
4. **Mahpuslara farklı disiplin cezaları verildiği;** Açlık grevleri nedeniyle disiplin soruşturmaları açılmış, greve giren mahpuslara disiplin cezaları verilmiş, “*kültürel ve spor etkinliklerinden alıkoyma*” disiplin cezaları verildiği gibi bazı hapisanelerde “*haberleşme ve iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama*” şeklinde disiplin cezaları verildiği,
5. **Açlık grevi yapan mahpusların “tecrit” uygulamasına maruz kaldığı;** Özellikle bazı hapisanelerde açlık grevi yapan mahpusların diğer mahpuslardan uzaklaştırıldığı ve ayrı bir koğuşa (bölüme) alındığı,

Şeklinde tespitlerin yapıldığı, açlık grevine giren mahpuslara her hapishanenin yaklaşımının farklı olduğu, greve uygun sağlık kontrolleri yapılmadığı, greve uygun iaşeler verilmediği ve greve giren mahpusun derhal disiplin soruşturmalarına maruz kaldığı mahpusların aktarımları ile anlaşılmıştır.

6 SONUÇ VE ÖNERİLER

Anayasa 17/3 ve AİHS 3. maddesinde hükümlünün hangi ceza nedeni ile ilgili olursa olsun gayri insani yahut haysiyet kırıcı bir ceza infazına ve muamelesine tabi tutulamayacağı, yine sözleşmenin “özgürlük ve kişi güvenliği, hakkı” ile ilgili 5/1-a bendinde mahkûmiyet üzerine, usulü dairesinde hapsedilmesi gerektiği; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunun 2. maddesinde ise ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamayacağı ve ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet veya sosyal köken ve siyasi veya diğer fikir yahut düşünceler ile diğer toplumsal konular yönünden ayırım yapılamayacağı düzenlenmiştir.

27.11.2023 tarihinden itibaren açlık grevine başlayan mahpusların süreçleri yakından takip edilmiş ve bir takım sonuç ve önerilere ulaşılmıştır;

1. Açlık grevi yapan mahpusların hapisane hekimi tarafından, greve giren her bir mahpus için bir sağlık dosyası oluşturulmalı, ilgili mahpusun bütün sağlık verileri (boy, kilo, tansiyon, şeker, nabız ve varsa kronik hastalıkları, kullandığı ilaçlar) tespit edilmeli ve grev süresince her gün kontroller yapılarak oluşan farklılıklar not edilmelidir.
2. Açlık grevi yapan mahpusların, hapisane hekimi tarafından, grevin bırakılması yönünden dayatma ve ikna yöntemlerine başvurmadan ve hasta-hekim gizliliğine riayet edilerek açlık grevi yönünden tıbbi bilgilendirme yapılmalı ve bu yönde bilgilendirme onam formunun da sağlık dosyası arasına alınmalıdır.
3. Açlık grevine giren mahpusların talebi doğrultusunda grev süresince tüketilecek iaşeler “tuz, şeker, karbonat, meyve suyu, ayran ve yoğurt vb.” günlük olarak yeteri kadar verilmelidir.

4. Açlık grevine giren mahpusların uzun süre aç kalmalarından ötürü nörolojik bozukluklar şeklinde Wernicke Korsakoff hastalığına yakalanma ihtimalleri oldukça yüksek olduğundan B1 vitaminin kesinlikle verilmesi gerekmektedir (Günlük 2 tablet şeklinde toplam 500 mg B1 vitamini alınmalıdır).
5. Açlık grevi yapan mahpusların açıklanan 1, 2, 3 ve 4 numaralı hususlarda yeterli bilgiye sahip olmaları için sağlık hakları bağlamında Türk Tabipleri Birliği tarafından hazırlanmış “*Açlık Grevi Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Konular*” adlı bilgi notunun mahpuslara ulaştırılmasının engellenmemesi gerekmektedir. Hapishane idaresi bu bilgi notunu isteyen her mahpusa vermelidir.
6. Açlık grevine giren mahpusların sağlık kontrollerinin bağımsız hekimlerce yapılabilmesi amacıyla bu doğrultuda kurulacak komisyonların hapishaneler girişlerine izin verilmelidir.
7. Dünya Tabipleri Birliği’nin Açlık Grevi Eylemcileriyle İlgili Malta Bildirgesi’nde¹ yer verildiği gibi “Açlık grevleri genellikle taleplerini başka yollardan ortaya koyma imkânları bulunmayan kişilerin başvurdukları bir protesto biçimidir. Hükümlüler ve tutuklular önemli bir süre için besin almayı reddederek, yetkililerin kamuoyundaki görünümüne olumsuz bir yön katarak belirli hedeflere ulaşmak isteyebilirler.” Bireysel yapılabileceği gibi kalabalık gruplar halinde de yapılır. Dolayısıyla Anayasanın 26.maddesi bağlamında hapishane işleyişine zarar vermeyen, süre gelen hapishane yaşamını zorlaştırmayan, sadece kendisine uzatılan yemeği yememek suretiyle sessiz protesto ile kendini ve karşı olduğu davranışı ifade etme yetisini ve bedensel özerkliğini kullanan mahpusun korunan bu alanına müdahalenin hak olabilmesi için bozulan düzenin ne olduğu ve ifade özgürlüğüne üstün kamu adına dengenin bozulduğunu gösteren bir hal aldığı açıkça neler olduğunun ortaya konulması gerekmektedir. Aksi takdirde şiddetsiz ve zararsız bir hak kullanımına karşı “Açlık grevi yapmak” şeklinde ifade edilen eylem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 9. ve 10. maddesinde yer alan düşünce ve ifade özgürlüğü bağlamında korunduğu düşünüldüğünde anayasanın düşünce ve kanaat hürriyeti başlıklı 25. ve düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin yer aldığı 26. maddesi kapsamında değerlendirilmesi öncelikli bir zorunluluktur. Dolayısıyla hapishane düzen ve işleyişine hiçbir zararı olmayan bu pasif eylemden ötürü mahpuslara disiplin soruşturmaları açılmamalıdır. Açılan disiplin soruşturmalarının derhal geri çekilmesi gerekmektedir.

- **Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği**
- **Çağdaş Hukukçular Derneği**
- **İnsan Hakları Derneği**
- **Özgürlük İçin Hukukçular Derneği**
- **Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası**
- **Med-Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Hukuki ve Dayanışma Dernekleri Federasyonu**
- **Türk Tabipler Birliği-İnsan Hakları Kolu**
- **Türk İnsan Hakları Vakfı**

---

¹ <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-malta-on-hunger-strikers/> para. 1